

20250030024

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

L I G J

I ARSIMIT PROFESIONAL DHE TRAJNIMIT

I. DISPOZITAT THEMELORE

Lëndë e Ligjit

Neni 1

Me këtë Ligj rregullohen organizimi, struktura dhe menaxhimi i sistemit të arsimit profesional dhe trajnim.

Përdorimi i gjuhës së ndjeshme gjinore

Neni 2

Shprehjet e përdorura në këtë ligj në gjininë mashk ullore në gramatikë janë asnjënjë dhe u referohen personave edhe nga gjinia mashkullore dhe femërore.

Përkufizime

Neni 3

Nocione të caktuara të përdorura në këtë ligj e kanë kuptimin si vijon:

1) Arsimi profesional është pjesë e sistemit arsimor që siguron zhvillimin individual të personit përmes përvetësimit, njohurive, aftësive dhe kompetencave në një sektor të caktuar, të nevojshme për përfshirje në tregun e punës ose arsimim të vazhdueshëm;

2) Trajnim është një grup aktivitete për përvetësimin e njohurive, aftësive dhe kompetencave;

3) Edukimi dual është një model i edukimit profesional ku proceset arsimore kryhen me domosdoshmëri në dy vende: në institucion për arsim profesional dh trajnim dhe te punëdhënësi, me të cilin marrëdhënia e partneritetit përcaktohet para shpalljes së Konkursit për regjistrimin e nxënësve në shkollat e mesme publike në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

4) Institucion për arsim profesional dhe trajnim është institucioni ku veprimtaria kryesore është arsimi profesional dh trajnim;

5) Punëdhënësi është një person juridik ose fizik i regjistruar si tregtar ose zejtar individual, i verifikuar për kryerjen e arsimit praktik, të cilin e kryen në kuadër të arsimit profesional, sipas kushteve aktuale të veprimtarisë së tyre, ku arsimi praktik nuk është veprimtaria e tyre mbizotëruese;

6) Standardi i profesionit është një dokument që specifikon njohuritë, aftësitë dhe kompetencat e nevojshme që një individ duhet të zotërojë për të qenë në gjendje të kryejë detyrat e punës, detyrat dhe funksionet në kuadër të profesionit;

7) Modul është një njësi e pavarur mësimore që përfa qëson një tërësi ose pjesë të rumbullakosura të një programi mësimor/studimor dhe zakonisht mund të jetë i detyrueshëm, i bashkë-detyrueshëm, i kushtëzuar dhe zgjedhore;

8) Arsimi gjithëpërfshirës është proces që merr paras ysh nevojat e ndryshme individuale për zhvillimin e nxënësve, duke u dhënë mundësi të barabarta për realizimin e të drejtave themelore të njeriut për zhvillim dhe arsim profesional dhe trajnim cilësor;

9) Plani mësimor është dokument me të cilin përcak tohen dhe definohen: struktura e punës edukative-arsimore, masa e përfaqësimit të llojeve të ndryshme të punës edukative-arsimore, radhën e studimit, angazhimin kohor të nxënësve dhe numrin e kredive në nivel lëndëve mësimore, viti dhe kualifikimi;

10) Programi mësimor është një dokument që përcak ton qëllimin dhe përmbajtjen e mësimdhënies për një lëndë të caktuar, objektivat e planit mësimor, njësitë modulare me rezultatet e të mësuarit, veprimtaritë dhe metodat, standardet e vlerësimit, kapjet materialo-tekniqe dhe hapësinore, normat për personelin mësimor dhe vlerësimin e arritjet e nxënësve;

11) Programi i provimit është një dokument publik mbi bazën e të cilit zhvillohet provimi dhe ku përcaktohen njohuritë, aftësitë dhe shkathtësit për një lëndë ose modul të caktuar, të cilin nxënësit/pjesëmarrësit (në tekstin e mëtejme: Nxënësit) i fitojnë dhe zhvillojnë gjatë arsimit dhe duhet t'i vërtetojnë gjatë kohës së realizimit të provimit;

12) Arsimi praktik është një grup aktiviteteesh për për vetësimin e njohurive, aftësive dhe kompetencave, i cili organizohet si mësim përmes punës, përvojë praktike me punëdhënësin dhe trajnim në institucion për arsim profesional dhe trajnim;

13) Mësimi përmes punës (MPP) është proces mësimor që ndodh kur nxënësit bëjnë punë reale mjedis real pune;

14) Praktika Feriale është një lloj arsimi praktik tek punëdhënësi, i cili realizohet gjatë pushimeve shkollore;

15) SEKAPO është një shkurtrim i Sistemit Evropian të Kredive për Arsimin Profesional dhe Trajnim (ang. European Credit System for Vocational education and Training (ECVET) dhe

16) SMKAF është shkurtrim i Sistemit maqedonas të krediteve për arsim të përgjithshëm për kredite në arsimin fillor, arsimin e mesëm dhe arsim i përgjithshëm- module/lëndë të arsimit të përgjithshëm në arsim profesional dhe trajnim dhe arsimin artistik.

Fusha e arsimit profesional dhe trajnim

Neni 4

(1) Arsimi profesional dhe trajnim përfshin:

1) Arsimi profesional dhe trajnim si pjesë e arsimit të mesëm mundëson përvetësimin e nivelit (II) të dytë, (III) të tretë dhe (IV) të kualifikimeve arsimore, në përputhje me Ligjin për Kornizën Nacionale të Kualifikimeve dhe

2) Arsimi dhe trajnimi pas të mesëm si pjesë përbërëse e arsimit profesional mundëson përvetësimin e nivelit VB (të pestë B) të kualifikimeve në përputhje me Ligjin për Kornizën Nacionale të Kualifikimeve.

(2) Arsimi profesional dhe trajnim mund të organizohet edhe si arsim i dyfishtë.

Qëllime të arsimit profesional dhe trajnim

Neni 5

(1) Qëllimi themelor i arsimit dhe formimit profesional është përvetësimi i njohurive, aftësive dhe kompetencave për (II) të dytë, (III) të tretë, (IV) të katërt dhe VB (pestë B) të nivelit të kualifikimit arsimor nga sektorët në Korn izën Nacionale të Kualifikimeve (në tekstin e mëtejme: KNK).

(2) Qëllimet specifike të arsimit profesional dhe trajnim janë të:

1) ofrojnë arsim cilësor dhe gjithëpërfshirës në përputh je me arritjet moderne të shkencës dhe teknologjisë;

2) t'u mundësojë nxënësve të fitojnë kualifikime për pjesëmarrje në tregun e punës;

3) krijimin e kushteve për marrjen dhe ngritjen e nivele ve të duhura të kualifikimeve në përputhje me nevojat e tregut të punës;

4) mundësojnë hyrjen në arsimin dhe aftësimin profesional, zgjedhjen e kurrikulave të ndryshme, kurri kulave dhe programeve të provimeve dhe ofrojnë bazën për zhvillimin e tyre të ardhshëm profesional dhe në karrierë dhe inkurajojnë mundësi punësimi;

5) aftësojë nxënësve të përfshihen aktivisht në një shoqëri demokratike;

6) t'u përgjigjet nevojave të tregut të punës për kualifikime duke marrë parasysh arritjet tekniko-teknologjike, zhvillimin në sektorë, organizimin e vendit të punës, si dhe inkurajimin e inovacionit dhe kreativitetit;

7) nxit interesin për arsim dhe trajnim në kontekstin e të mësuarit gjatë gjithë jetës;

8) zhvillon ndërgjegjësimin për respektimin e të drejtave dhe detyrimeve të ndërsjella ndërmjet studentit dhe punëdhënësit dhe mundëson përfshirjen e nxënësve në një mjedis real pune dhe

9) zhvillon ndërgjegjësimin e nxënësve për rëndësinë e shëndetit dhe sigurisë në vendin e punës.

Përfshirja në arsimin profesional dhe trajnim

Neni 6

(1) Përfshirja, në kuptim të këtij ligji, nënkupton që institucioni, me rekomandimin e ekipit gjithëpërfshirës të shkollës dhe në përputhje me Planin Individual të Arsimit (në tekstin e mëtejme: PIA) ose programi i modifikuar i nxënësit dhe në pajtim me prindin, gjegjësisht kujdestarin e nxënësit dhe vetë nxënësin, mund të vendosin që pjesa e mësimit praktik që duhet të kryhet në vendin e punëdhënësit të kryhet në shkollë ose në qendrat rajonale të arsimit profesional dhe trajnim që ofrojnë kualifikimet e duhura, sipas rekomandimit të sistemit të vlerësimit të personave me aftësi të kufizuara.

(2) Institucioni rregullon në mënyrë të arsyeshme hapësirën dhe pajisjet në klasa, punëtori/kabinete për edukimin praktik për të siguruar akses, pjesëmarrje dhe siguri të nxënësve me aftësi të kufizuara, si dhe materialin mësimor në përputhje me PIA, përkatësisht me një program të modifikuar.

(3) Punëdhënësi, në marrëveshje me institucionin, pra ekipin gjithëpërfshirës të shkollës, bën rregullime të arsyeshme në vendin e punës dhe siguron mjedisin e nevojshëm për realizimin e mësimit praktik për nxënësit me aftësi të kufizuara.

(4) Ekipi gjithëpërfshirës i shkollës organizon trajnime dhe ofron mbështetje për mentorin tek punëdhënësi për të punuar me nxënësin me aftësi të kufizuara.

(5) Për përfshirjen në arsim profesional dhe trajnim zbatohen dispozitat e Ligjit për arsimin e mesëm, si dhe aktet nënligjore që rregullojnë përfshirjen në arsimin e mesëm.

II. SISTEMI I ARSIMIT PROFESIONAL DHE I TRAJNIMIT

Institucionet e arsimit profesional dhe të trajnimit

Neni 7

(1) Arsimi profesional dhe trajnimi, në përputhje me këtë ligj, kryhet në institucionet e arsimit profesional dhe trajnim.

(2) Institucionet për arsim profesional dhe trajnim janë:

1) shkolla e mesme në të cilën kryhet arsimi profesional dhe trajnimi

2) institucioni i arsimit pas të mesëm.

Përfshirja e nxënësve në arsim profesional dhe trajnim dhe nivelet e kualifikimit

Neni 8

(1) Në arsimin profesional për kualifikime nga niveli II (i dytë) i Kornizës Maqedonase të Kualifikimeve (në tekstin e mëtejme: KMK), përfshijnë nxënësit që kanë përfunduar arsimin fillor, gjegjësisht nivelin I (të parë) të KMK-së.

(2) Në arsimin profesional për kualifikime të nivelit II (të dytë) të KMK mund të përfshihen nxënësit me kohë të pjesshme që kanë përfunduar së paku klasën e gjashtë të tetëvjeçares, përkatësisht klasën e shtatë të arsimit fillor nëntëvjeçar, me obligimi për të marrë paralelisht arsimin fillor, më së voni deri në marrjen e kualifikimit të nivelit II (të dytë) nga KMK.

(3) Pas përfundimit të arsimit profesional për kualifikimet e nivelit II (të dytë) nga KMK, nxënësit fitojnë 60 ose 120 kredite SEKAPO, që është në përputhje me nivelin II (të dytë) të Kornizës Europiane të Kualifikimeve (në tekstin e mëtejme: KEK).

(4) Studentët me kualifikim të fituar nga niveli II (i dytë) i KMK i bashkohen tregut të punës ose mund të vazhdojnë shkollimin e tyre në arsimin përkatës profesional për nivelin III (të tretë), IV (të katërt) ose VB (të pestë B) të KMK.

(5) Arsimi profesional për kualifikimet e nivelit III (të tretë) të KMK përfshin nxënësit që kanë përfunduar arsimin fillor, përkatësisht nivelin I (të parë) të KMK.

(6) Pas përfundimit të arsimit profesional për kualifikimet e nivelit III (të tretë) nga KMK, studentët fitojnë 180 kredite SEKAPO, që është në përputhje me nivelin III (të tretë) të KEK.

(7) Studentët që kanë përfunduar arsimin profesional për kualifikimet e nivelit III (të tretë) të KMK i bashkohen tregut të punës ose mund të vazhdojnë shkollimin në arsimin profesional për kualifikimet e nivelit IV (të katërt) ose VB (të pestë B) të KMK, që është në përputhje me Nivelin IV (i katërt) ose V (i pesti) i KEK.

(8) Arsimi profesional për kualifikime nga niveli IV (i katërt) i KMK-së përfshin nxënësit që kanë përfunduar arsimin fillor, përkatësisht nivelin I (të parë) të KMK.

(9) Me përfundimin e arsimit profesional për kualifikimet e nivelit IV (të katërt) të KMK, studentët fitojnë 240 kredite SEKAPO, që është në përputhje me nivelin IV (të katërt) të KEK.

(10) Nxënësit të cilët kanë përfunduar arsimin profesional për kualifikime nga niveli IV (i katërt) i KMK i bashkohen tregut të punës ose mund të vazhdojnë shkollimin në arsim për kualifikimet nga niveli V (i pestë) ose niveli VI (i gjashtë) nga KMK, që është në përputhje me Nivelin V (i pestë) ose VI (i gjashtë) i KEK.

Mënyra e kalimit të nxënësve nga një nivel në tjetrin të kualifikimeve të arsimit profesional dhe trajnim

Neni 9

(1) Nxënësit mund të kalojnë nga një lloj kualifikimi i të njëjtit nivel në tjetrin (transportueshmëri horizontale) dhe nga njëri në tjetrin nivel i kualifikimeve nga niveli II (i dyti), III (i tretë) dhe IV (i katërt) në arsimin dhe formimin profesional (transportueshmëri vertikale.)).

(2) Me kalimin nga një nivel në tjetrin nga paragrafi (1) i këtij neni, kreditet SEKAPO të programeve arsimore nga niveli më i ulët njihen sipas përshtatshmërisë së tyre me programet arsimore nga niveli më i lartë.

(3) Mënyra e kalimit të nxënësve nga një lloj kualifikimi i të njëjtit nivel në tjetrin (transferimi horizontal) dhe nga një në tjetrin nivel i kualifikimeve nga niveli II (i dytë), III (i tretë) dhe IV (i katërt) në arsimin dhe aftësimin profesional. (kalueshmëria vertikale), përcaktet ohet nga ministri i Arsimit dhe Shkencës (në tekstin e mëtejme: ministrit), me propozim të Qendrës për Zhvillimin e Arsimit Profesional (në tekstin e mëtejme: Qendra).

Planet mësimore, programet mësimore dhe programet e provimeve

Neni 10

(1) Me programet mësimore (në tekstin e mëtejshëm: planprogramet) për arsim profesional rregullohen fushat mësimore, modulet dhe lëndët me vlerë kreditore.

(2) Planet për të gjitha nivelet e arsimit profesional dhe trajnimit për institucionet publike të arsimit profesional dhe trajnimit i përcakton ministri, me propozim të Byrosë dhe Qendrës.

(3) Planet për të gjitha nivelet e arsimit profesional dhe trajnimit për institucionin privat të arsimit profesional dhe trajnimit i përcakton ministri, me propozimin e themeluesit dhe pas pëlqimit të marrë paraprakisht nga Byroja dhe Qendra.

(4) Programet mësimore (në tekstin e mëtejshëm: programet) përgatiten sipas modelit të programeve të cilin me propozim të Byrosë dhe Qendrës e përcakton ministri.

(5) Programet për lëndët e arsimit të përgjithshëm në arsimin dhe aftësimin profesional, me propozim të Byrosë, i përcakton ministri.

(6) Programet për lëndët profesionale në arsimin dhe aftësimin profesional i përcakton ministri, me propozim të Qendrës.

(7) Programet e provimeve për lëndët profesionale në arsimin dhe aftësimin profesional i përcakton ministri, me propozim të Qendrës në bashkëpunim me Qendrën Shtetërore të Provimeve.

(8) Programet e provimit për lëndët e arsimit të përgjithshëm në arsimin dhe aftësimin profesional i përcakton ministri, me propozim të Byrosë dhe Qendrës, në bashkëpunim me Qendrën Shtetërore të Provimeve.

Provimet në përfundim të arsimit profesional dhe trajnimit

Neni 11

(1) Në përfundim të arsimit profesional dhe trajnimit provimet jepen në përputhje me Ligjin e Arsimit të Mesëm.

(2) Nxënësit të cilët kanë dhënë provimet në përfundim të arsimit profesional dhe trajnimit mund të vazhdojnë shkollimin ose t'i bashkohen tregut të punës, në përputhje me Ligjin e Arsimit të Mesëm dhe Ligjin e Arsimit të Lartë*.

Gara për nxënësit

Neni 12

(1) Ministria e Arsimit dhe Shkencës (në tekstin e mëtejshëm: Ministria), në bashkëpunim me Qendrën, mund të organizojë konkurs për nxënësin më të mirë në sektorin e viteve të fundit të arsimit në arsimin profesional.

(2) Nxënësit që ka fituar vendin e parë në konkursin nga paragrafi (1) i këtij neni dhe mësimdhënësit që e ka përgatitur nxënësin për konkurs, Ministria individualisht do t'i ndajë shpërblim në të holla deri në 50% të paga mesatare neto e paguar për punëtor në Republikë në vitin e fundit para shpalljes së konkursit.

(3) Mënyra e organizimit të konkursit për nxënësin më të mirë nga paragrafi (2) i këtij neni, e përcakton ministri, me propozim të Qendrës.

Dokumentet publike, evidenca pedagogjike dhe dokumentacioni në arsimin e mesëm profesional

Neni 13

(1) Për arsimin e fituar profesional për kualifikimet e nivelit II (të dytë), III (të tretë), ose IV (të katërt) sipas KMK, lëshohet diplomë dhe shtesë të diplomës, të cilat kanë karakter të dokumenteve publike.

(2) Për realizimin e të nxënit përmes punës me punëdhënës dhe praktikës pushimore. Në institucionet e arsimit profesional dhe trajnim ku realizohet mësimi praktik për nxënësit, mbahet ditar për të mësuar përmes punës. Ditari për mësim për punë është e dhënë pedago gjike në arsimin profesional dhe trajnim

(3) Të dhënat dhe dokumentacioni pedagogjik dhe dokumentet publike për arsim të mesëm profesional dhe trajnim redaktohen, menaxhohen dhe lëshohen në përputhje me këtë ligj dhe Ligjin e Arsimit të Mesëm.

(4) Përmbajtjen, formën dhe mënyrën e mbajtjes së evidencës pedagogjike dhe dokumentacionit nga paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni, me propozim të Byrosë dhe Qen drës, i përcakton ministri.

III. ARSIMI I DYFISHTË

Parimet e arsimit të dyfishtë

Neni 14

Parimet e edukimit të dyfishtë janë:

1) Partneritet nëpërmjet realizimit të detyrueshëm të arsimit praktik në institucion arsimor profesional dhe tek punëdhënësi, me një ndarje të qartë të përgjegjësive të palëve të interesuara në proces dhe

2) Fleksibilitet përmes lirisë së punëdhënësit dhe institucionit në përcaktimin e përmbajtjes, kohës dhe mënyrës së marrjes së kompetencave.

Mënyra e organizimit të arsimit të dyfishtë

Neni 15

(1) Arsimi profesional nga niveli II (i dyti), III (i tretë), IV (i katërt) dhe VB (i pesti B) i kualifikimeve mund të realizohet përmes arsimit të dyfishtë.

(2) Ministri me propozim të Qendrës dhe Byrosë dhe në bashkëpunim me punëdhënësit përcakton plan programin model për arsimin e dyfishtë për nivelet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Mësimi praktik nuk duhet të zhvillohet ndërmjet orës 22:00 dhe 6:00 të mëngjesit të ditës pasardhëse.

Paraqitja e iniciativës

Neni 16

(1) Iniciativa për realizimin e planit mësimor, progr amit mësimor dhe programit të provimit (programi arsim or) për kualifikim specifik me aplikimin e arsimit të dyfishtë (në tekstin e mëtejme: iniciativa), mund të dorëzohet nga një punëdhënës, institucion i arsimit profesional dhe trajnim, komuna/qyteti i Shkupit, odat, partnerët socialë ose palët tjera të interesuara, në të cilat duhet të arsyetohet nevoja për një kualifikim të ri ose përshtatja e një kualifikimi ekzistues.

(2) Nëse iniciativën e paraqet subjekti nga paragrafi (1) i këtij neni, i cili nuk është punëdhënës, ai duhet të sigurojë pjesëmarrjen e punëdhënësit në iniciativë.

(3) Parashtruesi i nismës, me paraqitjen e iniciativës, paraqet edhe Deklaratë për seriozitet nga punëdhënësi, me të cilën punëdhënësi merr përsipër të marrë pjesë në arsimin e dyfishtë nëse iniciativa pranohet dhe fillon me zbatimin e arsimit të dyfishtë.

(4) Përmbajtja dhe forma e Deklaratës së seriozitetit nga punëdhënësi dhe udhëzimet për plotësimin e saj përcaktohen nga ministri me propozim të Qendrës.

(5) Iniciativa i paraqitet për mendim Qendrës, e cila shpall iniciativën brenda 30 ditëve nga dita e marrjes së saj.

(6) Nisma, për të cilën Qendra ka dhënë mendim pozitiv, i dorëzohet për miratim ministrit.

(7) Kur jep një mendim për arsyetimin e nismës, Qendra merr parasysh kriteret themelore të mëposhtme:

1) nevoja për kualifikim në tregun e punës në rajonin e planifikimit,

2) ndikim financiar në fondet e institucionit të arsimit profesional dhe trajnim,

3) burimet njerëzore në institucionin e arsimit profesional dhe trajnim dhe tek punëdhënësi dhe

4) mundësia e zgjerimit të nismës së bashkëpunimit me institucione të tjera të arsimit profesional dhe trajnim dhe me punëdhënësit të tjerë.

(8) Mënyra e paraqitjes dhe përmbajtja e nismës, si dhe kriteret e veçanta për dhënien e mendimit për iniciativën për arsim të dyfishtë, me propozim të Qendrës, caktohen nga ministri.

Veprimi sipas një nisme të miratuar

Neni 17

(1) Nisma e miratuar bëhet pjesë e konkursit për regjistrimin e nxënësve në shkollat e mesme publike, në vitin e parë shkollor pasardhës.

(2) Për nismën e miratuar për të cilën nuk është përgatitur standardi i profesionit, standardi i kualifikimeve, përkatësisht planit mësimor, programit mësimor dhe programi i provimit, ose janë përgatitur vetëm një pjesë e dokumenteve të përcaktuara, ministri detyron Qendrën të përgatisë dokumentacionin e nevojshëm, nr. më vonë se 31 dhjetori i vitit kalendarik aktual, për vitin shkollor vijues, në përputhje me këtë ligj.

Mënyra e regjistrimit të nxënësve në arsimin e dyfishtë

Neni 18

(1) Regjistrimi i nxënësve në arsimin e dyfishtë bëhet në bazë të konkursit për regjistrimin e nxënësve në shkollat e mesme publike.

(2) Numri i nxënësve nga paragrafi (1) i këtij neni, të cilët regjistrohen në vitin vijues shkollor në shkollat e mesme komunale, përkatësisht shkollat e mesme të qytetit të Shkupit, caktohet me propozim të komunës, gjegjësisht qyteti i Shkupit në bazë të memorandumit të nënshkruar nga neni 22 paragrafi (1) pika 1) të këtij ligji.

(3) Numri i nxënësve nga paragrafi (1) i këtij neni, të cilët regjistrohen në vitin e ardhshëm shkollor në qendrat rajonale për arsim dhe aftësim profesional (në tekstin e mëtejshëm: Qendra Rajonale) caktohet me propozim, paraqitur nga qendrat rajonale.

(4) Numri i nxënësve në klasë nuk mund të jetë më i vogël se 12 nxënës dhe më i madh se numri i përcaktuar me Ligjin e Arsimit të Mesëm.

(5) Nëse numri i nxënësve është më i vogël dhe paraqet interes të veçantë për sektorin, themeluesi/qendrat rajonale kërkon pëlqimin e Ministrisë për formimin e klasës me numër më të vogël nxënësish.

(6) Interesi i veçantë për sektorin nga paragrafi (5) i këtij neni përcaktohet sipas analizave të tregut të punës, të përgatitura nga Agjencia për Punësim e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

IV. NXËNËS NË ARSIMIN DHE TRAJNIMIN PROFESIONAL TË MESËM

Të drejtat dhe detyrimet e nxënësve në arsimin praktik

Neni 19

(1) Nxënësi ka të drejtë për:

- 1) Edukimit në kushte të përshtatshme për arritjen e suksesshme të qëllimeve dhe rezultateve të të nxënësve të parashikuara në programet për edukim praktik,
- 2) arsim gjithëpërfshirës sipas rekomandimeve të dhëna në vlerësimin funksional sipas KNF,
- 3) mbrojtjen nga çdo formë dhe lloj diskriminimi sipas Ligjit të Parandalimit dhe Mbrojtjes nga Diskriminimi,
- 4) kompensimin financiar në mënyrën dhe shumën e përcaktuar me marrëveshje nga neni 23 paragrafi (1) të këtij ligji,
- 5) mbrojtjen dhe sigurinë në punë dhe
- 6) të drejta të tjera të përcaktuara me ligj.

(2) Nxënësi ka detyrim të:

- 1) marrë pjesë rregullisht dhe në mënyrë aktive në procesin e arsimit praktik,
- 2) të bashkëpunojë me mentorin dhe punonjësit e përfshirë në arsimin praktik,
- 3) të respektojë dhe përmbushë detyrat e përcaktuara me ligj dhe marrëveshje nga neni 23 paragrafi (1) të këtij ligji,
- 4) të sillen me përgjegjësi ndaj aseteve dhe pajisjeve të punëdhënësit,
- 5) të respektojë masat e sigurisë dhe mbrojtjes në punë,
- 6) të përmbush me kohë detyrimet e ngarkuara nga punëdhënësi gjatë zbatimit të mësimin praktik dhe
- 7) të përmbushë detyrime të tjera të përcaktuara me ligj dhe kontratën për arsimin praktik.

Të drejtat dhe detyrimet e punëdhënësve të përfshirë në edukimin praktik

Neni 20

(1) Punëdhënësi ka të drejtë:

- 1) të marrë pjesë në planifikimin e procesit të realizimit të mësimin praktik;
- 2) për të nisur një iniciativë për bashkëpunim me një institucion të arsimit profesional dhe trajnim për realizimin e arsimit të dyfishtë;
- 3) të marrë pjesë në krijimin e kualifikimeve të reja ose në përshtatjen e kualifikimeve ekzistuese dhe krijimin e dokumentacionit të nevojshëm për arsimin dhe aftësimin profesional, si dhe për arsimin e dyfishtë, së bashku me institucionin e arsimit profesional dhe trajnim;
- 4) të marrë pjesë në planifikimin e procesit të zbatimit të arsimit praktik të nxënësve të përfshirë në arsimin e dyfishtë (caktimi i orëve/periudhave për arsimin praktik sipas specifikave të punëdhënësit/sectorit) dhe praktikës praktike të nxënësve;
- 5) përfshirja e nxënësve në proceset e punës për të arritur rezultatet e të nxënësve të përcaktuara në programet mësimore;
- 6) nëse punëdhënësi është i përfshirë në edukimin praktik të studentëve në arsimin e dyfishtë, ai përfiton lehtësira financiare, doganore, tatimore dhe përfitime të tjera në përputhje me ligjin;
- 7) të ofrojë kontrolle shtesë shëndetësore për nxënësit që realizojnë mësimin praktik, nëse e kërkon vendi i punës ku studenti realizon mësimin praktik;
- 8) të përfshihen, nëse është e nevojshme, në zbatimin e mësimdhënies në institucionin e arsimit dhe formimit profesional dhe
- 9) përfshirja e mësuesve në trajnime që kanë të bëjnë me aftësitë praktike të studentëve, të cilat fitohen nga punëdhënësi.

(2) Punëdhënësi ka një detyrim:

1) të sigurojë kushte për arritjen e qëllimeve dhe rezultateve të të nxëniet të parashikuara në programet e edukimit praktik;

2) të lidhë një memorandum me institucionin e arsimit profesional dhe trajnimit dhe t'ia dorëzojë dhomës së tij, përkatësisht dhomës që mban shënime të tilla nëse nuk është anëtar i një dhome;

3) të lidhë marrëveshje me institucionin e arsimit profesional dhe trajnim dhe me nxënësin/prindin, përkatësisht kujdestarin për zbatimin e mësimin praktik;

4) për të ofruar mentorë;

5) të verifikojë zbatimin e mësimin praktik;

6) të kujdeset për rregullsinë e nxënësit në mësimin praktik dhe përmbushjen e detyrimeve të punës dhe të mbajë evidencë për rregullsinë e nxënësit;

7) në arsimin e dyfishtë të sigurojë kompensim për studentin në përputhje me këtë ligj;

8) të sigurojë ushtrimin e të drejtës së nxënësit për mbrojtje dhe siguri në punë gjatë mësimin praktik te punëdhënësi në përputhje me rregulloret që rregullojnë sigurinë në punë;

9) t'i mundësojë mësuesit të monitorojë realizimin e mësimin praktik dhe të njohë dokumentacionin që lidhet me vendin e punës dhe vendin e punës në të cilin është caktuar nxënësi;

10) Në arsimin e dyfishtë, t'i sigurojë nxënësit transportin nga shkolla, gjegjësisht nga shtëpia e nxënësit deri në vendin e punës nëse është më shumë se 2.5 km larg shkollës, gjegjësisht shtëpisë së nxënësit;

11) të përgatisë dhe përshtatë vendet e punës dhe të sigurojë kushte dhe materiale për arritjen e rezultateve në përputhje me programin për edukimin praktik të nxënësve;

12) të mbrojtë nxënësin nga çdo lloj abuzimi gjatë zbatimit të mësimin praktik tek punëdhënësi;

13) të marrë pjesë në provimin e aftësive dhe njohurive praktike të nxënësve;

14) të sigurojë kushte për realizimin e pjesës praktike të provimeve të nxënësve;

15) të mundësojë realizimin e të drejtave të studentit që i takojnë sipas rregulloreve në fushën e marrëdhënieve të punës dhe

16) detyrime të tjera të përcaktuara me ligj.

Detyrimet e veçanta për pagesën e kompensimit të nxënësit gjatë arsimit të dyfishtë

Neni 21

(1) Punëdhënësi në arsimin e dyfishtë ka detyrim në kontratën nga neni 23 paragrafi (1) i këtij ligji, të caktojë tarifë mujore në favor të nxënësit, në shumë prej së paku 10% në vitin e dytë, 15% në vitin e tretë dhe 20% në vitin e katërt nga paga minimale neto e publikuar nga Enti Shtetëror i Statistikave, e cila është paguar në vitin paraprak në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(2) Kompensimi për nxënësin nga paragrafi (1) i këtij neni paguhet në raport me kohën e kaluar në mësimin praktik.

(3) Punëdhënësi është i detyruar të paguajë kompensimin për mësimin praktik të nxënësit jo më vonë se data 15 e muajit aktual për muajin paraardhës.

(4) Me përjashtim të paragrafëve (1), (2) dhe (3) të këtij neni, punëdhënësi në arsim të dyfishtë, nëse realizon të ardhura vjetore deri në gjashtë milionë denarë, mund të paguajë kompensim mujor në favor të studentit nga paragrafi (1) i këtij neni, për çka paraqet deklaratë me shkrim në institucionin e arsimit profesional dhe trajnim.

Të drejtat dhe detyrimet e institucioneve të arsimit profesional dhe trajnim të përfshira në arsimin praktik

Neni 22

(1) Të drejtat e institucioneve të arsimit profesional dhe trajnim janë:

- 1) të nënshkruajë një memorandum bashkëpunimi me punëdhënës;
- 2) për të nisur një iniciativë për bashkëpunim me një punëdhënës për realizimin e arsimit të dyfishtë, bazuar në nevojat e punëdhënësit;
- 3) të përcaktojnë nevojën për regjistrimin e nxënësve në arsim të dyfishtë sipas nevojave të punëdhënësit;
- 4) të nxisë dhe të marrë pjesë në përshtatjen e planit mësimor, programit mësimor dhe programit të provimit për kualifikim;
- 5) të planifikojë së bashku me punëdhënësin realizimin e edukimit praktik të studentëve dhe
- 6) nëse nuk ka mësues të përshtatshëm për realizimin e arsimit profesional dhe/ose atë praktik arsimit, në bashkëpunim me punëdhënësin, mund të punësojë një person të punësuar nga punëdhënësi për realizimin e arsimit profesional dhe/ose arsimit praktik, për një kohë të caktuar pune deri në fund të vitit shkollor, por jo më shumë se dhjetë orë mësimore në javë, pas pëlqimit me shkrim paraprakisht nga Ministria, në pajtim me Ligjin e Marrëdhëniet së Punës.

(2) Detyrimet e institucioneve të arsimit profesional dhe trajnim janë:

- 1) të zbatojë trajnimin për sigurinë dhe shëndetin në punë për nxënësit, para fillimit të zbatimit të mësimit praktik të punëdhënësi;
- 2) të caktojë një koordinator për arsimin praktik nga radhët e mësuesve që janë të punësuar me kohë të pacaktuar pune. Koordinatori i Arsimit Praktik është përgjegjës për organizimin dhe menaxhimin e arsimit praktik tek një punëdhënës dhe koordinon ndërmjet nxënësve dhe mësuesve në vendin e punës.
- 3) të organizojë sigurimin e studentëve për të gjithë periudhën e kaluar në institucion dhe periudhën e kaluar në arsimin praktik të punëdhënësi;
- 4) në bashkëpunim me punëdhënësin, të sigurojë transport për studentin për realizimin e mësimit praktik, nëse vendbanimi/konvikti/shkolla është në një distancë prej më shumë se 2.5 km;
- 5) të sigurojë kushte të sigurta pune në kuadër të procesit të edukimit praktik;
- 6) të lidhë kontrata për arsim praktik me punëdhënësin dhe studentin dhe të përmbushë detyrimet e kontratës për arsimin praktik;
- 7) të mbajë dhe përditësojë një bazë të dhënash të kontratave të lidhura për arsimin praktik me punëdhënësin dhe nxënësin;
- 8) të inspektojë zbatimin e kontratave të trajnimit;
- 9) t'u sigurojë punëdhënësve informacion në kohë për ndryshimet aktuale në programin arsimor dhe
- 10) detyrime të tjera të përcaktuara me ligj.

(3) Mënyra e përcaktimit të koordinatorit për mësim praktik nga paragrafi (2) pika 2. të këtij neni, me propozim të Qendrës, e përcakton ministri.

Marrëveshja për rregullimin e marrëdhënieve ndërmjet nxënësit, institucionit dhe punëdhënësit

Neni 23

(1) Për periudhën e kaluar në arsimin praktik me një punëdhënës, përfshirë arsimin e dyfishtë, para fillimit, lidhet një kontratë që rregullon të drejtat dhe detyrimet e institucionit të arsimit dhe formimit profesional, punëdhënësit dhe studentit, dhe për një nxënës të mitur, kontrata nënshkruhet nga prindi, gjegjësisht kujdestari i nxënësit.

(2) Formën dhe përmbajtjen e marrëveshjes nga paragrafi (1) të këtij neni, me propozim të Qendrës, e përcakton ministri.

(3) Qendra mban një bazë të dhënash të kontratave të lidhura për arsimin praktik me institucionin e arsimit profesional dhe trajnim, punëdhënësin dhe nxënësin.

(4) Të dhënat nga baza e të dhënave mund të ndahen me persona juridikë në bazë të një kërkesë paraprake me qëllim të arsytuar, në përputhje me rregulloret në fushën e mbrojtjes së të dhënave personale.

(5) Baza e të dhënave nga paragrafi (4) i këtij neni është pjesë e Observatorit të Aftësive, si sistem informativ që mban një koleksion të të dhënave për nxënësit, në pajtim me Ligjin e Arsimit të Mesëm.

Mentor për arsim praktik te punëdhënësi

Neni 24

(1) Mentor për arsim praktik tek punëdhënësi (në tekstin e mëtejme: mentor), është një person i punësuar nga punëdhënësi, i cili emërohet nga punëdhënësi për të siguruar që nxënësi të arrijë rezultatet e të nxënimit sipas programit të synuar, me trajnimin e mentorit të përfunduar me sukses.

(2) Personat që kanë dhënë provimin e mjeshtrit nuk ndjekin trajnimin e mentorëve, përkatësisht me dhënien e provimit të mjeshtrit regjistrohen në Regjistrin e mentorëve për arsim praktik te punëdhënësi.

Trajnimi i mentorëve dhe trajnimi i trajnerëve të mentorëve

Neni 25

(1) Trajnimi i mentorëve duhet t'i sigurojë mentorit njohuri dhe aftësi themelore pedagogjike dhe psikologjike për të punuar me studentët.

(2) Trajnimi i mentorëve realizohet sipas Programit për aftësimin e mentorëve për arsim praktik, të cilin e përcakton ministri me propozim të Qendrës.

(3) Personit që e ka kryer me sukses trajnimin për mentor i lëshohet certifikata dhe regjistrohet në Regjistrin e mentorëve për arsim praktik tek punëdhënësi, i cili menaxhohet nga dhoma në formë elektronike.

(4) Organizatorë të trajnimit për mentorët tek punëdhënësi mund të jenë dhomat, Qendra Rajonale e Arsimit Profesional dhe Trajnimit, të cilat plotësojnë standardet dhe normat për kushtet hapësinore, personelin dhe pajisjet për organizimin e trajnimeve për mentorët, të cilat i përcakton ministri me propozim të Qendrës.

(5) Verifikimin e përmbushjes së standardeve dhe normave nga paragrafi (4) i këtij neni e kryen Qendra dhe i paraqet propozim ministrit.

(6) Ministri, në bazë të propozimit nga paragrafi (5) të këtij neni, merr vendim për akreditimin e organizatorit të trajnimit për mentorë.

(7) Vendimi mund të lëshohet edhe në formë të doku mentit elektronik, i cili dërgohet në profilin e përdoruesit në Portalin Kombëtar për Shërbime Elektronike ose në një pikë shërbimi, në përputhje me rregulloret nga fusha e qeverisjes elektronike dhe shërbimeve elektronike dhe nga fusha e dokumenteve elektronike, identifikimit elektronik dhe shërbimeve të besueshme.

(8) Mënyra e realizimit të trajnimit për mentorë, përcaktimi i përmbushjes së normativeve dhe standardeve për organizimin e trajnimit për mentorë, si dhe forma dhe përmbajtja e certifikatës për trajnimin e përfunduar për mentorë, përcaktohet nga ministri, me propozim të Qendrës.

(9) Mënyra e realizimit të trajnimit për trajner mentor, si dhe formën dhe përmbajtjen e certifikatës për trajnimin e kryer për trajner mentor, me propozim të Qendrës, e përcakton ministri.

(10) Me përjashtim të paragrafit (9) të këtij neni, trajner për trajnimin e mentorëve mund të jetë edhe personi i cili posedon certifikatë të njohur ndërkombëtarisht për trajnimin e mentorëve.

(11) Mjetet për financimin e trajnimit të mentorëve sigurohen nga:

- 1) vetë kandidati për mentor,
- 2) punëdhënësi,
- 3) punëdhënësi dhe shkolla si partnerë në arsimin e dyfishtë,
- 4) projektet dhe programet kombëtare dhe
- 5) nga burime të tjera: donacione, trashëgimi, dhurata, fondacione dhe projekte ndërkombëtare.

Verifikimi i punëdhënësve për zbatimin e mësimit praktik

Neni 26

(1) Mësimin përmes punës dhe aftësimin praktik e realizon punëdhënësi i verifikuar në pajtim me nenin 27, paragrafi (4) të këtij ligji dhe në shkollat që kanë themeluar shoqëri të vërtetë shkollore.

(2) Mësimin përmes punës dhe aftësimin praktik në arsim të dyfishtë e realizon vetëm punëdhënësi i cili është verifikuar në pajtim me kushtet nga neni 27 i këtij ligji.

(3) Me përjashtim nga paragrafi (2) i këtij neni, punëdhënësi i cili nuk është verifikuar për kryerjen e arsimit praktik, mund të mundësojë realizimin e praktikës profesionale, në bazë të kontratës që e nënshkruan me institucionin e arsimit profesional dhe trajnim dhe në të cilën garanton se i plotëson kushtet e parapara me normat dhe standardet për verifikimin dhe kushtet e punës nga neni 27 paragrafi (2) i këtij ligji.

(4) Shoqëria e vërtetë shkollore nga paragrafi (1) i këtij neni është shoqëri model që shkolla e regjistron si veprimtari shtesë në përputhje me arsimin e ofruar nga shkolla. Në kuadër të kompanisë reale, studentët fitojnë, testojnë dhe thellojnë njohuritë dhe aftësitë praktike.

(5) Për themelimin e një shoqërie të mirëfilltë shkollore, pëlqimin e jep themeluesi i institucionit të arsimit profesional dhe trajnimit, ndërsa për qendrat rajonale, Ministria.

(6) Shoqëria reale realizon të ardhura, të cilat janë pasuri e shkollës dhe shfrytëzohen në mënyrën e përcaktuar nga ministri.

Kushtet që duhet të plotësojë punëdhënësi për kryerjen e arsimit praktik

Neni 27

(1) Kushtet e përgjithshme që duhet të plotësojë punëdhënësi për të mundësuar kryerjen e arsimit praktik janë:

- 1) të jetë i regjistruar për kryerjen e një veprimtarie për të cilën ofrohet arsim praktik;
- 2) se ndaj punëdhënësit nuk është hapur procedura e falimentimit ose ka filluar procedura e likuidimit dhe
- 3) të paktën një person nga të punësuarit e punëdhënësit të jetë mentor, i regjistruar në regjistër të mentorëve për edukim praktik të një punëdhënësi.

(2) Punëdhënësit mund të kryejnë arsim praktik për studentët, nëse plotësojnë standardin e përgjithshëm për pajisjen dhe kushtet hapësinore për realizimin e mësimit praktik për studentët tek punëdhënësi nga neni 60 pika 13 e këtij ligji, si dhe normat dhe standardet e veçanta për kushtet hapësinore dhe personelin sipas planit mësimor i cili realizohet në to.

(3) Standardet e veçanta për pajisjet dhe kushtet hapësinore për realizimin e mësimit praktik të studentëve tek punëdhënësit i përpilojnë dhe i miratojnë odat, në bashkëpunim me Qendrën, si koordinator. Standardet e veçanta duhet të jenë të njëjta për të gjitha odat në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(4) Verifikimin e plotësimit të kushteve dhe standardeve nga paragrafët (1), (2) dhe (3) të këtij neni e bëjnë odat.

(5) Dhomat që përfaqësojnë interesat e punëdhënësve mbajnë një regjistër të punëdhënësve të verifikuar për edukimin praktik.

(6) Formën, përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së Regjistrit për verifikimin e punëdhënësve për arsimin praktik, me propozim të Qendrës, e përcakton ministri.

(7) Dispozitat e këtij neni zbatohen edhe për punëdhënësit në arsim të dyfishtë.

(8) Dhomat publikojnë regjistrin e punëdhënësve të verifikuar në faqet e tyre të internetit.

V. QENDRA RAJONALE PËR ARSIM PROFESIONAL DHE TRAJNIM

Qendra Rajonale e Arsimit Profesional dhe Trajnimit

Neni 28

(1) Qendra Rajonale u themelua si qendër rajonale e shkollave të mesme shtetërore për arsimin dhe aftësimin profesional.

(2) Ministria publikon një listë të qendrave rajonale të regjistruara në faqen e saj të internetit.

Krijimi i Qendrës Rajonale

Neni 29

(1) Qendra Rajonale themelohet me vendim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut (në tekstin e mëtejshëm: Qeveria) me propozim të Ministrisë, nga shkollat e mesme ekzistuese komunale/shkollat e mesme të qytetit të Shkupit, në cilat planprograme dhe planprograme zbatohen për arsimin dhe aftësimin profesional, dhe pas pëlqimit paraprak të themeluesit të shkollës së mesme komunale/shkollës së mesme të qytetit të Shkupit, ose si qendër e re rajonale.

(2) Qendra Rajonale nga paragrafi (1) i këtij neni mund të themelohet edhe me bashkimin e dy ose më shumë shkollave të mesme komunale/shkollave të mesme të qytetit të Shkupit, me vendim të Qeverisë.

(3) Shkollës së mesme publike komunale/shkollë e mesme e qytetit të Shkupit mund t'i bashkëngjitet Qendrës Rajonale me vendim të Qeverisë.

Kushtet e përgjithshme për krijimin e Qendrës Rajonale

Neni 30

Një qendër rajonale mund të krijohet nëse:

1) ka nevoja të dokumentuara për kualifikime në tregun e punës në vend;

2) janë miratuar planet mësimore të duhura, programet mësimore dhe programet e provimeve për kualifikimet e nevojshme;

3) sigurohen ambiente dhe pajisje të përshtatshme për kryerjen e veprimtarisë dhe kushte të tjera të veçanta të përcaktuara me standarde dhe norma;

4) me një plan financiar sigurohet një nivel i qëndrueshëm financimi dhe

5) sigurohet numri i nevojshëm i personelit profesional që plotëson kushtet e përcaktuara për kryerjen e veprimtarisë dhe që do të krijojë marrëdhënie pune.

Zbatimi i rregulloreve të arsimit të mesëm

Neni 31

Për çdo gjë që nuk rregullohet me këtë ligj, në qendër rajonale që ushtron veprimtarinë e arsimit të mesëm profesional dhe trajnim zbatohen dispozitat e Ligjit të Arsimit të Mesëm, Ligji e Arsimit të të Rriturve dhe Ligjit të Institucioneve, të cilat i referohen shkollave të mesme publike.

Karakteristikat e një qendre rajonale

Neni 32

- (1) Qendra Rajonale ka kapacitetin e personit juridik.
- (2) Qendra Rajonale është e regjistruar në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut.
- (3) Qendra Rajonale ka vulën e saj.
- (4) Në mes të vulës është stema e Republikës së Maqedonisë së Veriut, ndërsa në anë emri i Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe emri dhe selia e Qendrës Rajonale.
- (5) Në vulë, emri i Qendrës Rajonale është i shkruar në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik, dhe në qendrat rajonale ku mësimi zhvillohet edhe në gjuhë dhe shkrim tjetër përveç gjuhës maqedonase dhe shkrimit të saj cirilik, emri i Qendra Rajonale shkruhet në gjuhën maqedonase dhe shkrimin e saj cirilik dhe gjuhën dhe shkrimin në të cilin zhvillohet mësimi.

Statuti i Qendrës Rajonale

Neni 33

- (1) Statuti i Qendrës Rajonale miratohet nga organi drejtues i Qendrës Rajonale.
- (2) Pëlqimin për statutin nga paragrafi (1) i këtij neni e jep Ministria.
- (3) Statuti nga paragrafi (1) i këtij neni në mënyrë të veçantë rregullon: organizimin dhe kryerjen e veprimtarisë, emrin, selinë, drejtimin dhe udhëheqjen, të drejtat dhe detyrimet e studentëve, të drejtat dhe detyrimet e punonjësve dhe çështje të tjera me rëndësi për punën e Qendrës Rajonale.
- (4) Qendra Rajonale, pas marrjes së pëlqimit nga paragrafi (2) i këtij neni, statutin duhet ta publikojë në ueb faqen e saj.

Veprimtaritë e Qendrës Rajonale

Neni 34

- Qendra Rajonale kryen këto aktivitete:
- 1) arsim formal;
 - 2) arsim i të rriturve dhe vlefshmëria e arsimit joformal dhe atij me përvojë mësimi (joformal);
 - 3) kërkimi, zhvillimi dhe inovacioni;
 - 4) bashkëpunimin me komunitetin e biznesit dhe marrëdhëniet e biznesit dhe
 - 5) rrjetëzimi, bashkëpunimi ndërkombëtar dhe promo vimi.

Menaxhimi dhe menaxhimi me qendrat rajonale

Neni 35

- (1) Organi i Menaxhimit i Qendrës Rajonale është Këshilli Drejtues.

(2) Këshilli Drejtues i Qendrës Rajonale përbëhet nga 11 anëtarë, edhe atë: tre anëtarë secili nga mësuesit në Qendrën Rajonale dhe nga prindërit, gjegjësisht kujdestarët e nxënësve në Qendrën Rajonale dhe nga një anëtar nga: lista e nxënësve nga vitet e fundit në Qendrën Rajonale, organizata përfaqësuese e punëdhënësve, komuna/qyteti i Shkupit ku ndodhet Qendra Rajonale, oda rajonale dhe përfaqësues nga Ministria.

(3) Nga radhët e punëtorëve të Qendrës Rajonale nuk mund të emërohet përfaqësues nga këshilli i prindërve, nga organizata përfaqësuese e punëdhënësve, nga komuna/qyteti i Shkupit ku është qendra regjionale, nga oda rajonale dhe nga Ministria.

(4) Përfaqësuesit e prindërve, gjegjësisht kujdestarët e nxënësve emërohen dhe shkarkohen nga këshilli i prindërve, përfaqësuesit e mësuesve emërohen dhe shkarkohen nga këshilli i mësuesve të Qendrës Rajonale të arsimit profesional dhe trajnimit, përfaqësuesi i nxënësve caktohet dhe shkarkohet nga këshilli studentor, përfaqësuesin e Ministrisë e emëron dhe shkarkon ministri, përfaqësuesin nga organizata e punëdhënësve e propozon dhe e shkarkon organizata përfaqësuese e punëdhënësve, emërohet përfaqësuesi i komunës/qytetit të Shkupit dhe e shkarkon këshilli i komunës/qytetit të Shkupit dhe përfaqësuesin nga oda regjionale e propozon dhe e shkarkon regjioni ose dhoma që i ka themeluar odat regjionale.

(5) Anëtarët e Këshillit Drejtues, përveç përfaqësuesit nga prindërit e nxënësve dhe përfaqësuesit nga studentët, emërohen për një periudhë katërvjeçare, me të drejtë zgjedhjeje të tjera.

(6) Përfaqësuesit nga prindërit e nxënësve dhe përfaqësuesi i nxënësve caktohen për periudhën deri në përfundimin e arsimit të mesëm të fëmijës së tyre, gjegjësisht derisa studenti ka statusin e nxënësit por jo më shumë se një periudhë prej katër vjet.

(7) Këshilli Drejtues zgjedh një kryetar nga radhët e anëtarëve të tij.

(8) Vendimet e Këshillit Drejtues merren me shumicë votash nga numri i përgjithshëm i anëtarëve të Këshillit Drejtues të cilët kanë të drejtë të marrin pjesë në votim dhe vendimmarrje.

(9) Këshilli Drejtues organizon punën e tij me rregullore të punës.

Ndërprerja e mandatit

Neni 36

(1) Mandati i anëtarit të Këshillit Drejtues mund të përfundojë edhe para skadimit të katër viteve:

1) me kërkesë të tij;

2) duke e kujtuar dhe

3) nëse i pushon statusi i punonjësit në Qendrën Rajonale dhe zgjidhet në bordin drejtues si përfaqësues nga Qendra Rajonale;

(2) Anëtari i Këshillit Drejtues mund të shkarkohet nëse:

1) ka munguar pa arsye në tre seanca radhazi;

2) vuan dënimin me burg më të gjatë se gjashtë muaj dhe

3) është dënuar për një krim që e bën atë të papërshtatshëm për të kryer punën e tij.

Kompetencat e Këshillit Drejtues të Qendrës Rajonale

Neni 37

(1) Këshilli Drejtues i Qendrës Rajonale:

1) miraton statutin e Qendrës Rajonale;

2) i propozon për miratim Ministrisë programin katërvjeçar të punës, jo më vonë se fundi i muajit mars për periudhën që fillon me fillimin e vitit të ardhshëm shkollor;

- 3) miraton programin vjetor të punës së Qendrës Rajonale që mbulon të gjitha fushat e punës së Qendrës Rajonale, jo më vonë se data 30 shtator;
 - 4) paraqet për miratim raportin vjetor për punën e Qendrës Rajonale në Ministri, jo më vonë se 15 shtatori i këtij viti dhe për vitin paraprak akademik;
 - 5) miraton planin financiar vjetor të një qendre rajonale;
 - 6) miraton llogarinë përfundimtare të Qendrës Rajonale;
 - 7) miraton rregullore me të cilën më për së afërmi rregullohet mënyra e shpërndarjes së mjeteve nga të hyrat vetjake, në pajtim me nenin 44 paragrafi (6) të këtij ligji;
 - 8) miraton kontratat me persona juridikë dhe fizikë me propozimin e drejtorit të një qendre rajonale;
 - 9) përgatit propozimin për politikën e regjistrimit, të cilin ia paraqet Ministrisë;
 - 10) miraton aktet për të cilat është kompetente Qendra Rajonale sipas ligjit;
 - 11) vendos për kundërshtimet dhe ankesat e punonjësve në Qendrën Rajonale
 - 12) vendos për kundërshtimet dhe ankesat e punonjësve në Qendrën Rajonale; vendos për ankesat e nxënësve, prindërve, pra kujdestarëve të nxënësve dhe
 - (13)shqyrton çështje të tjera të përcaktuara me statutin e Qendrës Rajonale.
- (2)Këshilli Drejtues i Qendrës Rajonale, përveç kompetencave të përcaktuara me këtë ligj, kryen edhe detyrat e përcaktuara për këshillin shkollor në shkollën e mesme publike në pajtim me Ligjin e Arsimit të Mesëm.

Drejtori i Qendrës Rajonale

Neni 38

- (1) Drejtori është organi udhëheqës i Qendrës Rajonale dhe përgjegjës për ligjshmërinë në punë dhe për punët materialo-financiare të Qendrës Rajonale.
- (2) Drejtor i Qendrës Rajonale zgjidhet personi që i plotëson këto kushte:
 - 1) të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut,
 - 2) të ketë arsim të lartë me të paktën 240 kredi sipas SETK (niveli VIA) ose të ketë përfunduar të paktën arsim të lartë me kohëzgjatje katërvjeçare (të paktën shkalla VII/1),
 - 3) të ketë së paku shtatë vjet përvojë pune në shkollë të mesme si mësues ose bashkëpunëtor profesional me certifikatë të fituar për dhënie e provimit për drejtor të shkollës së mesme,
 - 4) të ketë përgatitur propozim-program për punën e Qendrës Rajonale për Arsim dhe Trajnim Profesional për periudhë katërvjeçare.
 - 5) të posedojë certifikatë të njohjes së programeve kompjuterike për punë në zyrë,
 - 6) të ketë vërtetim për kontroll të njohjes dhe përdorimit të gjuhës maqedonase dhe shkrimit të saj cirilik, përveç mësimdhënësve të lëndës së gjuhës maqedonase,
 - 7) të ketë vërtetim ose certifikatë të dhënies së provimit për njohjen e njërës prej katër gjuhëve më të përdorura të Bashkimit Europian (anglisht, frëngjisht, gjermanisht dhe italisht) në nivelin B2 të Kornizës Europiane të Referencës për Gjuhët, të lëshuar nga ent ose institucion në shtet ose jashtë vendit, të regjistruar si ofrues i këtij shërbimi, jo më të vjetër se pesë vjet, me përjashtim të mësuesve të gjuhës angleze, frënge, gjermane dhe italiane,
 - 8) të ketë gjendje shëndetësore të përgjithshme për vendin e punës dhe
 - 9) deri në momentin e zgjedhjes për drejtor me aktgjykim të plotfuqishëm gjyqësor nuk i është shqiptuar dënim ose sanksion kundërvajtës me ndalimin e ushtrimit të profesionit, veprimtarisë ose detyrës.
- (3) Kontrollin nga paragrafi (2) pika 6 të këtij neni e kryen enti ose institucioni shtetëror, i regjistruar si ofrues i këtij shërbimi, për të cilin lëshon vërtetim.

(4) Me përjashtim të paragrafit (2) pika 3) të këtij neni, nëse nuk ka kandidat të regjistruar që e ka dhënë provimin e drejtorit, personi i cili nuk e ka dhënë provimin e drejtorit, por që kërkohet ta kalojë atë brenda një viti, mund të zgjidhet drejtor viti nga dita e zgjedhjes për drejtor. Nëse drejtori i zgjedhur nuk e kalon provimin për drejtor brenda afatit të përcaktuar në këtë paragraf, i përfundon mandati si drejtor.

(5) Drejtorin e Qendrës Rajonale e zgjedh dhe e shkar kon Këshilli Drejtues, pas pëlqimit paraprak të Ministrisë, në pajtim me këtë ligj.

(6) Mësuesit që zgjidhet drejtor i Qendrës Rajonale i pezullohet marrëdhënia e punës gjatë ushtrimit të detyrës së drejtorit dhe ka të drejtë brenda 15 ditëve nga përfundimi i mandatit të kthehet në punë në Qendrën Rajonale, përkatësisht institucioni ku ka punuar para se të zgjidhet për drejtor për të kryer detyra që i përgjigjen llojit dhe shkallës së formimit të tij profesional.

(7) Nëse mësuesi nga paragrafi (6) të këtij neni nuk mund të kthehet në institucionin ku ka punuar para se të zgjidhet drejtor, mësuesi caktohet dhe në bazë të marrëdhënies së punës me kohë të pacaktuar pune në pozitë të përshtatshme në një shkollë tjetër të zonës të komunës, përkatësisht të qytetit të Shkupit.

(8) Në përmbushje të obligimeve dhe menaxhimit nga paragrafi (1) i këtij neni, drejtori:

1) përgatit një program zhvillimi për punë, në bashkëpunim me ekipin drejtues dhe/ose organet e Qendrës Rajonale të arsimit profesional dhe trajnimit të krijuar për këtë qëllim dhe ia paraqet Këshillit Drejtues të Qendrës Rajonale jo më vonë se fundi i muajit shkurt për periudha që fillon me fillimin e vitit të ardhshëm shkollor;

2) i propozon Këshillit Drejtues të Qendrës Rajonale një program vjetor të punës që mbulon të gjitha fushat e punës së Qendrës Rajonale, në bashkëpunim me ekipin drejtues dhe organet e Qendrës Rajonale të krijuara për këtë qëllim;

3) propozon një raport vjetor të punës që përfshin një raport për zbatimin e programit katërvjeçar të punës në periudhën aktuale Këshillit Drejtues të Qendrës Rajonale;

4) i propozon Këshillit Drejtues të Qendrës Rajonale planin vjetor financiar të Qendrës Rajonale;

5) i propozon Këshillit Drejtues të Qendrës Rajonale llogarinë përfundimtare të Qendrës Rajonale;

6) përgatit një rregullore për mënyrën e marrjes dhe shpërndarjes së fondeve në Qendrën Rajonale të arsimit profesional dhe trajnimit dhe ia paraqet Këshillit Drejtues të Qendrës Rajonale, në bashkëpunim me ekipin drejtues dhe organet e Qendrës Rajonale, të krijuar për këtë qëllim;

7) i propozon Këshillit Drejtues të Qendrës Rajonale kontratat me persona juridikë dhe fizikë;

8) i propozon Këshillit Drejtues të Qendrës Rajonale politikën e regjistrimit të Qendrës Rajonale, në bashkëpunim me ekipin drejtues dhe/ose organet e Qendrës Rajonale të krijuara për këtë qëllim;

9) ekzekuton vendimet e Këshillit Drejtues;

10) miraton vendime për formimin e komisioneve dhe organeve;

11) paraqet raport për suksesin dhe rezultatet e arritura në Ministri, Byro, Qendër dhe Qendrës për Arsimin e të Rriturve;

12) kontrollon zbatimin e programit vjetor dhe

13) kryen detyra të tjera të parashikuara me ligj dhe statutin e Qendrës Rajonale.

(9) Drejtori i Qendrës Rajonale i paraqet Këshillit Drejtues dhe Ministrisë një raport të detajuar për punën materiale të Qendrës Rajonale dhe e publikon në faqen e internetit të Qendrës Rajonale.

(10) Mandati i drejtorit të Qendrës Rajonale zgjat katër vjet, me mundësi zgjedhjeje të tjera të mëvonshme.

(11) Drejtori i Qendrës Rajonale, e cila organizon edhe arsimin e mesëm profesional, përveç kompetencave të përcaktuara me këtë ligj, kryen edhe detyrat e përcaktuara për drejtorin e shkollës së mesme publike në pajtim me Ligjin e Arsimit të Mesëm dhe Ligjin e Mësimdhënësve dhe Bashkëpunëtorëve Profesionalë në Shkollat Filllore dhe të Mesme.

Ndërprerja e mandatit të drejtorit

Neni 39

(1) Mandati i drejtorit të Qendrës Rajonale përfundon:

- 1) me kërkesë personale;
- 2) nëse humbet përgjithmonë aftësinë për të kryer detyrat e drejtorit ose
- 3) ka plotësuar kushtet për pension pleqërie.

(2) Drejtori i Qendrës Rajonale mund të shkarkohet nga Këshilli Drejtues edhe para përfundimit të mandatit, në rastet e mëposhtme:

1) në rast të shkeljes së kryer gjatë zbatimit të ligjeve, rregulloreve të tjera dhe akteve të përgjithshme, të përcaktuara nga Inspektorati Shtetëror i Arsimit dhe

2) nëse nuk zbatohet programi i punës dhe nuk zbatohen planet dhe programet për punë arsimore;

3) nëse është faji i tij që u është shkaktuar dëm nxënësve/pjesëmarrësve, pra prindërve ose kujdestarëve të tyre dhe komunitetit shoqëror;

4) nëse lejon pagesën e mjeteve që nuk janë të përcaktuara në planin vjetor financiar të shkollës;

5) nëse lejon organizimin e veprimtarive dhe aktiviteteve që bien ndesh me planet dhe programet ose

6) i është ndaluar kryerja e një profesioni, veprimtarie ose detyre ose me vendim të formës së prerë të gjykatës është dënuar me burg për një periudhë më të gjatë se gjashtë muaj.

(3) Me vendimin për shkarkimin, përkatësisht me pushimin e mandatit të drejtorit, Këshilli Drejtues emëron ushtruesin e detyrës së drejtorit me pëlqimin e ministrit, nga radhët e mësimdhënësve dhe bashkëpunëtorëve profesionalë me mandat deri në zgjedhjen e drejtorit të ri, por jo më shumë se gjashtë muaj.

Ndihmësdrejtorit dhe drejtuesit në një Qendër Rajonale

Neni 40

(1) Si ndihmës i drejtorit dhe drejtues në një qendër rajonale, një person nga radhët e mësuesve dhe bashkëpunëtorëve profesionalë, i punësuar në Qendrën Rajonale me kohë të pacaktuar dhe që ka të paktën pesë vjet përvojë pune në fushën e arsimit, emërohet.

(2) Ndihmësdrejtorin e emëron dhe shkarkon drejtori i shkollës.

(3) Ndihmësi i drejtorit kryen detyrat e autorizuara me shkrim nga drejtori dhe e zëvendëson atë në mungesë për shkak të sëmundjes, pushimit zyrtar dhe arsyeve të tjera të justifikuara.

(4) Drejtuesi i një qendre rajonale organizon dhe menaxhon procesin arsimor dhe veprimtaritë e tjera në sektorin për të cilin është emëruar, u jep këshilla profesionale mësuesve në zbatimin e procesit arsimor dhe kujdeset për shkëmbimin bashkëpunues dhe të vazhdueshëm të informacionit dhe menaxhimin efektiv të zhvillimit aktual të Qendrës Rajonale.

(5) Drejtuesi i Qendrës Rajonale emërohet nga drejtori i Qendrës Rajonale, pas pëlqimit paraprak të Ministrisë.

(6) Vendet e punës nga të cilat janë përzgjedhur personat si ndihmës drejtor, përkatësisht drejtues në një qendër rajonale, mbeten vakante gjatë kryerjes së detyrave të tyre të punës si ndihmës drejtor, gjegjësisht menaxher.

Organizimi i brendshëm i qendrave rajonale

Neni 41

Organizimi i brendshëm i qendrave rajonale rregullohet me statut dhe aktin për organizimin dhe sistemimin e brendshëm, në procedurë të rregulluar me këtë ligj.

Organet profesionale dhe trupat

Neni 42

Organet profesionale dhe trupat themelohen në Qendrën Rajonale në pajtim me Ligjin e Arsimit të Mesëm.

Të punësuarit në Qendrën Rajonale

Neni 43

(1) Për punonjësit në Qendrën Rajonale përcaktohen këto vende pune:

- ofruesit e shërbimeve publike në arsimin e mesëm
- Nëpunës administrativë dhe
- persona teknikë ndihmës.

(2) Dispozitat e Ligjit të të Punësuarve në Sektorin Publik, Ligjit e Arsimit të Mesëm dhe Ligjit të Mësimdhënësve dhe Bashkëpunëtorëve Profesionalë në Shkollat Filllore dhe të Mesme, si dhe rregulloret e tjera që vlejné për mësuesit, zbatohen për punonjësit në Qendrën Rajonale që kanë statusin e ofruesve të shërbimeve publike dhe bashkëpunëtorëve në shkollat e mesme.

(3) Dispozitat e Ligjit e Nëpunësve Administrativë dhe Ligjit të të Punësuarve në Sektorin Publik zbatohen për punonjësit e Qendrës Rajonale që kanë statusin e nëpunësve administrativë.

(4) Për punonjësit e Qendrës Rajonale të cilët kanë statusin e personelit ndihmës-teknik zbatohen dispozitat e Ligjit të Marrëdhënieve të Punës.

Financimi i punës së qendrave rajonale

Neni 44

(1) Qendrat rajonale financohen me mjete nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(2) Mjetet nga paragrafi (1) i këtij neni shpërndahen në bazë të kriterit bazë të numrit të nxënësve në Qendrën Rajonale.

(3) Mënyra e shpërndarjes së mjeteve nga paragrafi (1) i këtij neni dhe kriteret e veçanta i përcakton ministri.

(4) Qendra Rajonale, e cila ushtron veprimtarinë e arsimit të mesëm profesional, siguron mjete për këtë veprimtari në mënyrën në të cilën financohet veprimtaria e arsimit të mesëm publik në pajtim me Ligjin e Arsimit të Mesëm.

(5) Qendra Rajonale mund të marrë pjesë në financimin e kërkimeve në fushën e arsimit që realizohen nga institucione të tjera arsimore, por vetëm me mjete të fituara nga të ardhurat e veta.

(6) Qendra Rajonale mund të realizojë të ardhurat e veta, të ardhurat nga donacionet dhe nga burime të tjera të përcaktuara me ligj.

(7) Mënyrën e shpërndarjes së mjeteve nga të hyrat vetanake të Qendrës Rajonale e përcakton ministri.

Ndërprerja e punës

Neni 45

(1) Dispozitat e Ligjit të Institucioneve do të zbatohen në përputhje me përfundimin e funksionimit të Qendrës Rajonale.

(2) Ndërprerja e funksionimit të një qendre rajonale, e cila ushtron veprimtarinë e arsimit të mesëm profesional, zbatohen edhe dispozitat për ndërprerjen e funksionimit të shkollës së mesme nga Ligji i Arsimit të Mesëm.

VI. ARSIMI PAS ATIJ TË MESËM

Përmbajtja e arsimit pas atij të mesëm

Neni 46

Arsimi pas të mesëm arrihet përmes planeve mësimore, programeve mësimore dhe programeve të provimit për:

1. edukimin e specializuar dhe
2. Arsimimi për mjeshtër.

Objektivat e arsimit dhe trajnimit pas të mesëm

Neni 47

Qëllimet e arsimit pas të mesëm janë zhvillimi i burimëve njerëzore, krijimi i një ekonomie të bazuar në dije, produktiviteti individual dhe social, zhvillimi ekonomik i vendit, përmirësimi i punësimit dhe zhvillimi profesional.

Realizim i arsimit pas të mesëm

Neni 48

(1) Arsimi i specializuar pas të mesëm mund të kryhet në një institucion të akredituar për arsimin e specializuar, përkatësisht në:

- 1) institucion publik dhe privat;
- 2) institucioni për arsimin dhe aftësimin e mesëm profesional;
- 3) kompani tregtare dhe
- 4) Qendra Rajonale.

(2) Arsimi pas të mesëm për mjeshtër mund të arrihet në institucionet e akredituara për arsimin për mjeshtër, edhe atë:

1) në Odën e Zejtarisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut, Oda regjionale e zejtarisë, oda komunale e zejtarisë dhe Oda zejtare e qytetit të Shkupit.

(3) Kushtet e përgjithshme për akreditimin e një institucioni për arsimin pas të mesëm janë:

- 1) të ketë siguruar mjetet financiare të nevojshme për punë,
- 2) të ketë të miratuar planet mësimore, programet mësimore dhe programet e provimeve për arsimin pas të mesëm dhe
- 3) të ketë të siguruar hapësirë, pajisje dhe kadro adekuate për të gjitha lëndët mësimore sipas programeve arsimore.

(4) Kushtet e veçanta për akreditimin e institucionit për arsim të specializuar nga paragrafi (1) të këtij neni rregullohen me standardet dhe normat për akreditimin e institucionit për arsim të specializuar, të cilat i përgatitë Qendra, ndërsa i përcakton ministri.

(5) Kushtet e veçanta për akreditimin e institucionit për shkollim për mjeshtër nga paragrafi (2) të këtij neni rregullohen me standardet dhe normat për akreditimin e institucioneve për shkollim për mjeshtër, të cilat i përpilon Oda e zejtarisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut, dhe caktohet nga ministri, me propozim të Qendrës.

(6) Akreditimi i institucioneve për arsimin pas të mesëm kryhet nga një komision akreditimi, i krijuar nga ministri.

(7) Komisioni nga paragrafi (6) të këtij neni përbëhet nga tre anëtarë, prej të cilëve: një anëtar nga Qendra, i propozuar nga drejtori i Qendrës, një anëtar nga Inspektorati Shtetëror i Arsimit i propozuar nga drejtori i Inspektoratit Shtetëror i Arsimit dhe një anëtar nga Ministria me propozim të ministrit.

(8) Institucioni për arsim të specializuar mund të fillojë me punë pasi komisioni për akreditim të konstatojë se janë plotësuar kushtet nga paragrafët (3) dhe (4) të këtij neni dhe do të marrë vendim për akreditim, përkatësisht për fillimin e punës në afat prej 30 ditësh nga ditën e paraqitjes së kërkesës për akreditim.

(9) Vendimi nga paragrafi (9) i këtij neni mund të nxirret edhe në formë të dokumentit elektronik që dorëzohet në profilin e shfrytëzuesit në portalin kombëtar për shërbime elektronike ose në një pikë për shërbime, në pajtim me rregulloret. në fushën e menaxhimit elektronik dhe shërbimeve elektronike në fushën e dokumenteve elektronike, identifikimit elektronik dhe shërbimeve konfidenciale.

(10) Institucioni arsimor i magjistraturës mund të fillojë me punë pasi komisioni i akreditimit të konstatojë se janë plotësuar kushtet nga paragrafët (3) dhe (5) të këtij neni dhe do të marrë vendim për akreditim, përkatësisht për fillimin e punës, në afat prej 30 ditë nga dita e paraqitjes së kërkesës për akreditim.

(11) Vendimi nga paragrafi (11) i këtij neni mund të nxirret edhe në formë të dokumentit elektronik që dorëzohet në profilin e shfrytëzuesit në portalin kombëtar për shërbime elektronike ose në një pikë për shërbime, në pajtim me rregulloret. në fushën e menaxhimit elektronik dhe shërbimeve elektronike në fushën e dokumenteve elektronike, identifikimit elektronik dhe shërbimeve konfidenciale.

(12) Kundër aktvendimit nga paragrafët (9) dhe (11) të këtij neni, në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të vendimit, mund të ankimohet Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative, Procedurë të Marrëdhënies së Punës dhe Mbikëqyrje Inspektuese në Shkallën të Dytë.

(13) Ankesa nga paragrafi (13) i këtij neni mund të parashtrohet edhe në formë elektronike duke përdorur mjet identifikimi elektronik përmes portalit kombëtar për shërbime elektronike ose përmes ndërmjetësit për shërbime administrative për rrugë elektronike, në pajtim me rregulloret në fushën e menaxhimit elektronik dhe shërbimeve elektronike në fushën e dokumenteve elektr onike, identifikimit elektronik dhe shërbimeve konfidenciale.

Regjistrimi në arsimin pas të mesëm

Neni 49

(1) Në vitin e parë të arsimit pas të mesëm mund të regjistrohen personat që kanë përfunduar arsimin profesional në nivelin III (të tretë) të KMK ose të IV (katërt) të KMK.

(2) Kushtet e veçanta për regjistrimin e personave nga paragrafi (1) të këtij neni rregullohen me planet mësimore dhe programet mësimore.

(3) Përveç personave nga paragrafi (1) i këtij neni, në arsimin pas të mesëm për mjeshtër mund të regjistrohen edhe personat me arsim të përfunduar profesional për kualifikim të nivelit II (të dytë) nga KMK.

(4) Kohëzgjatja e arsimit pas të mesëm është nga gjashtë muaj deri në dy vite shkollore.

(5) Pas përfundimit të arsimit të mesëm, personat fitojnë nivelin VB (pestë B) të kualifikimeve arsimore dhe 60 - 120 kredite SEKAPO të nivelit VB (të pestë B) të kualifikimeve arsimore nga KMK, që është në përputhje me nivelin e V (pestë) të KEK .

Të drejtat dhe detyrimet e personave të përfshirë në arsimin pas të mesëm

Neni 50

Të drejtat dhe detyrimet e personave të regjistruar në institucionet e arsimit pas të mesëm dhe trajnim përcakt ohen me marrëveshje të lidhur ndërmjet pjesëmarrësit dhe institucionit të arsimit pas të mesëm.

Planet mësimore, programet mësimore dhe programet e provimeve për arsimin pas të mesëm

Neni 51

(1) Planet mësimore dhe programet mësimore dhe programet e provimeve për arsimin e specializuar i harton Qendra, në bashkëpunim me Byronë, në përputhje me standardet e kualifikimeve të KMK dhe i përcakton ministri.

(2) Planet mësimore, programet mësimore dhe programet e provimeve për arsim të specializuar, për nevojat e tyre, mund të përgatiten dhe t'i propozohen Qendrës nga institucionet publike dhe private, institucionet e arsimit të mesëm profesional dhe trajnim, shoqëritë tregtare dhe qendrat rajonale.

(3) Qendra jep mendim për pajtueshmërinë e plan mësimore, programeve mësimore dhe programeve të provimeve nga paragrafi (2) të këtij neni, në përputhje me standardet e kualifikimeve nga regjistri i KMK dhe ia dërgon ministrit për përcaktim.

(4) Planet mësimore, programet mësimore dhe programet e provimeve për mjeshtër i përgatitë Qendra në bashkëpunim me Odën e zejtarisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe i përcakton ministri.

Provimi i specialistit dhe i mjeshtërit

Neni 52

(1) Nxënësit që kanë përfunduar arsimin pas të mesëm i nënshtrohen një provimi specialistik, përkatësisht provimi i mjeshtërit.

(2) Programet e provimit për provimin e specialistëve propozohen nga institucioni në të cilin zhvillohet provimi i specialistëve dhe pas një mendimi paraprak nga Qendra, ato përcaktohen nga ministri.

(3) Programet e provimit për provimin e mjeshtërit hartohen nga Qendra, me iniciativën e dhomave artizanale dhe miratohen nga dhomat e zejtarisë pas pëlqimit paraprak të ministrit.

(4) Struktura, organizimi dhe mënyra e realizimit të provimit të specialistit në përfundim të arsimit pas të mesëm, me propozim të Qendrës, përcaktohet nga ministri.

(5) Struktura, organizimi dhe mënyra e realizimit të provimit të masterit në përfundim të arsimit pas të mesëm përcaktohen nga ministri, me propozimin e dhomave artizanale, pas mendimit pozitiv të Qendrës.

Dokumentet publike, evidencat pedagogjike dhe dokumentacioni në arsimin pas të mesëm

Neni 53

(1) Dokumentet publike në arsimin pas të mesëm janë:

- 1) diplomë specialisti me shtesë të diplomës dhe
- 2) një diplomë për mjeshtër me shtesë të diplomës.

(2) Dokumentet publike nga paragrafi (1) të këtij neni lëshohen në një kopje. Në rast se dokumenti i lëshuar humbet ose shkatërrohet, institucioni i arsimit pas të mesëm lëshon një kopje të dytë. Çdo kopje e sapodalur, pas kopjes së parë, konsiderohet kopje e dytë.

(3) Personi i cili ka humbur dokumentin publik nga paragrafi (1) i këtij neni, si dhe institucioni i arsimit të mesëm ose organizata tjetër ku ruhet dokumentacioni nga institucioni i arsimit të mesëm të mesëm, nuk mund të lëshojë kopje të dytë për shkak se dokumentacioni është shkatërruar ose humbur, mund të kërkojë njohjen e arsimit në një procedurë jashtë procesit.

(4) Dokumentacioni pedagogjik, në kuptim të këtij ligji, janë: libri i pjesëmarrësve në arsimin e specializuar, libri i pjesëmarrësve në arsimin për mjeshtër, libri i provimeve të specialistëve dhe libri i provimit të mjeshtrit.

(5) Dokumentacioni pedagogjik nga paragrafi (4) të këtij neni ka vlerë të përhershme.

(6) Përmbajtja, forma dhe mënyra e mbajtjes së evidencës dhe dokumentacionit pedagogjik në arsimin pas të mesëm, me propozim të Qendrës dhe Byrosë, përcaktohen nga ministri.

VII. SIGURIMI I CILËSISË NË ARSIM PROFESIONAL DHE TRAJNIM

Sigurimi i cilësisë

Neni 54

(1) Sigurimi i cilësisë në arsimin profesional dhe trajnim bëhet në përputhje me dispozitat e këtij ligji, si dhe me ligjet që rregullojnë mënyrën dhe procesin e sigurimit të cilësisë në arsimin e mesëm.

(2) Sigurimi i cilësisë në arsimin profesional dhe trajnim rregullohet në nivelin e arsimit profesional dhe trajnimit dhe në nivelin e kualifikimeve, në përputhje me Ligjin për Kornizën Nacionale të Kualifikimeve.

(3) Sigurimi i cilësisë në nivelin e arsimit profesional dhe trajnim bëhet në përputhje me Ligjin e Arsimit të Mesëm.

(4) Subjektet kompetente i dorëzojnë të dhënat dhe gjetjet e siguruara përmes procesit të sigurimit të cilësisë në Ministri, e cila mban një bazë të dhënash elektronike të centralizuar të cilën e ndan me Qendrën, në përputhje me Ligjin e Arsimit të mesëm.

Cilësi në arsimin dhe trajnimin profesional

Neni 55

Për zbatimin e vetëvlerësimit në institucionin e arsimit profesional dhe trajnim, futet një fushë e re për vetëvlerësim "Bashkëpunimi me tregun e punës".

VIII. KOMPETENCA NË SISTEMIN E ARSIMIT PROFESIONAL DHE TRAJNIMIT

Subjektet kompetente në sistemin e arsimit profesional dhe trajnimit

Neni 56

Subjektet kompetente për arsimin profesional dhe trajnim janë Ministria, Ministria e Ekonomisë dhe Punës, Këshilli i Arsimit Profesional dhe Trajnimit, njësitë e vetëqeverisjes lokale, odat dhe partnerët socialë.

Kompetencat e Ministrisë në fushën e arsimit profesional dhe trajnim

Neni 57

Ministria ka kompetencë të:

- 1) propozoj Qeverisë rrjetin e institucioneve të arsimit profesional dhe trajnim
- 2) miraton Strategjinë pesëvjeçare për zhvillimin e arsimit profesional dhe trajnimit, me propozim të Qendrës;
- 3) i propozon Qeverisë qendrat rajonale nga radhët e shkollave të mesme komunale dhe shkollave të mesme të qytetit të Shkupit;
- 4) jep mendim për ndërprerjen e punës së institucioneve të arsimit profesional dhe trajnim, në përputhje me ligjin;
- 5) kryen akreditimin e institucioneve të arsimit profesional dhe trajnim dhe institucioneve të arsimit pas të mesëm, në pajtim me ligjin;
- 6) miraton strategji, koncepte, standarde, planet mësimore, programet mësimore dhe programe provimi dhe rregullore në fushën e arsimit profesional dhe trajnim, në përputhje me ligjin;
- 7) ofron bursa për studentët në arsim të dyfishtë sipas ligjit dhe
- 8) kryen punë të tjera në përputhje me këtë dhe ligje të tjera.

Kompetencat e Ministrisë së Ekonomisë dhe Punës në fushën e arsimit profesional dhe trajnimit

Neni 58

Ministria e Ekonomisë dhe Punës ka kompetencë të:

- 1) paraqet mendim për politikën e regjistrimit në Këshillin për arsim profesional dhe trajnim për nevojat e personelit nga arsimit profesional dhe trajnim, përmes analizës së tregut të punës;
- 2) inicon dhe merr pjesë në përgatitjen dhe harmonizimin e standardeve të kualifikimit dhe
- 3) miraton standardet e profesioneve me propozim të komisioneve sektoriale nga Ligji për Kornizën Nacionale të Kualifikimeve.

Këshilli i arsimit profesional dhe trajnimit

Neni 59

(1) Këshilli për arsimin profesional dhe trajnim (në tekstin e mëtejshëm: Këshilli), është themeluar me vendim të Qeverisë.

(2) Këshilli është një organ këshillues që propozon masa strategjike në lidhje me zhvillimin e arsimit profesional dhe trajnim.

(3) Këshilli përbëhet nga 11 anëtarë, nga një anëtar nga Ministria e Arsimit dhe Shkencës, Ministria e Ekonomisë dhe Punës, Ministria e Financave, Byroja për Zhvillimin e Arsimit, Qendra Shtetërore e Provimeve, dhomat e tregtisë që plotësojnë kushtet të nenit 63, pikat 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 dhe 11 të këtij ligji, Dhoma e Zejtarisë, Sindikata përfaqësuëse për arsimin, organizata përfaqësuëse e punëdhënësve, Bashkësia e Njësive të Vetëqeverisjes Lokale dhe Agjencinë për Punësim të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(4) Anëtar i Këshillit mund të zgjidhet personi që plotëson kushtet e mëposhtme:

- të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut,
- të ketë arsim të lartë, të nivelit VIA nga MRK, me të paktën 240 ECTS ose të përfunduar nivelin VIII të arsimit dhe

- të ketë së paku pesë vjet përvojë pune në arsim. Nëse nuk ka person të punësuar i cili ka së paku pesë vjet përvojë pune në arsim, mund të zgjidhet personi i cili ka së paku pesë vjet përvojë pune në institucionet nga paragrafi (3) i këtij neni. Me rastin e emërimit të anëtarëve të Këshillit zbatohet parimi i përfaqësimit adekuat dhe të drejtë të pjesëtarëve të komuniteteve në Republikën e Maqedonisë së Veriut, duke marrë parasysh gjuhët në të cilat zhvillohet mësimi në arsimin e mesëm profesional, pa i shkelur kriteret të përcaktuara me këtë ligj.

(5) Në punën e Këshillit merr pjesë edhe drejtori i Qendrës, pa të drejtë vote në vendimmarrje.

(6) Këshilli zgjedh një kryetar nga radhët e anëtarëve të tij. Mandati i anëtarëve të Këshillit zgjat katër vjet, me mundësi zgjedhjeje të tjera.

(7) Këshilli e rregullon punën e tij me rregullore të punës.

(8) Për punën e tij, Këshilli përgatit dhe miraton Programin Vjetor të Punës në fund të vitit aktual për vitin pasardhës. Këshilli përgatit raport vjetor dhe ia dorëzon Qeverisë dhe Ministrisë deri në fund të shkurtit të vitit aktual, për vitin paraprak.

(9) Programi vjetor i Këshillit dhe Raporti vjetor për funksionimin e Këshillit publikohen në ueb faqen e Qendrës.

(10) Këshilli punon në seancat që mbahen së paku një herë në muaj. Kryetari dhe anëtarët e Këshillit kanë të drejtë në pagesë mujore për punën në Këshill në masën 20% të pagës mesatare neto të publikuar nga Enti Shtetëror i Statistikave e cila është paguar në vitin paraprak në Republikën e Maqedonisë së Veriut, nëse seanca mbahet në muaj. Për sekretarin teknik kompensimi është në masën 5% të pagës mesatare neto të publikuar nga Enti Shtetëror i Statistikave, e cila është paguar në vitin paraprak në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(11) Punët profesionale-administrative të Këshillit i kryen Qendra nëpërmjet sekretarit teknik të Këshillit, i cili caktohet nga drejtori i Qendrës nga radhët e punonjësve të Qendrës.

Kompetencat e Këshillit

Neni 60

Këshilli ka këto kompetenca:

- 1) përgatit dhe i propozon Ministrisë strategji për arsimim profesional dhe trajnim
- 2) bën propozime për përcaktimin e politikës së regjistrimit, si dhe propozime për bursa studentore në Ministri;
- 3) analizon të arriturat e nxënësve në arsimin dhe aftësimin profesional dhe institucionet për arsim profesional dhe trajnim;
- 4) jep mendim në Ministri për vendimet ligjore dhe aktet ligjore që kanë të bëjnë me arsimin profesional dhe trajnim;
- 5) jep mendime dhe propozime për harmonizimin e politikave arsimore dhe përcaktimeve strategjike me qëllim të përmirësimit të zhvillimit ekonomik të Ministrisë;
- 6) i propozon Ministrisë masa për sigurimin e cilësisë në arsimin profesional dhe trajnim;
- 7) i propozon Ministrisë masa dhe aktivitete për lidhjen e arsimit profesional dhe trajnimit me mësimin gjatë gjithë jetës, tregun e punës dhe arsimin për zhvillim të qëndrueshëm;
- 8) i propozon Ministrisë masa dhe aktivitete për parandalimin e largimit të parakohshëm të nxënësve nga institucionet e arsimit profesional;
- 9) i propozon Ministrisë masa dhe aktivitete për përmirësimin e përfshirjes në arsimin dhe aftësimin profesional, veçanërisht në pjesën e të mësuarit përmes punës;
- 10) në bashkëpunim me njësitë e vetëqeverisjes vendore, i paraqet Ministrisë propozimin për zhvillimin e rrjetit të institucioneve të arsimit profesional dhe trajnim;
- 11) u bën propozime komisioneve sektoriale për kualifikime nga Ligji për Kornizën Nacionale të Kualifikimeve, për kualifikime dhe standarde të reja profesionale ose përshtatje të kualifikimeve dhe standardeve ekzistuese profesionale;

12) i bën propozime Qendrës për partneritete strategjike të institucioneve të arsimit profesional dhe trajnim me sektorin privat në shtet dhe jashtë tij,

13) miraton një standard të përgjithshëm për pajisjet dhe kushtet hapësinore për realizimin e edukimit praktik të studentëve të një punëdhënës dhe

14) kryen punë të tjera të përcaktuara me ligj.

Kompetencat e njësisë së vetëqeverisjes lokale në fushën e arsimit profesional dhe trajnimit

Neni 61

Këshilli i komunës, gjegjësisht i qytetit të Shkupit:

1) kryen një analizë të nevojave të tregut të punës në nivel vendor dhe shpreh vërejtjet për nevojat e Qendrës dhe institucioneve për arsim profesional dhe trajnim;

2) paraqet propozime të arsyetuara për politikën e regjistrimit në arsimin dhe aftësimin profesional në Ministri, për kualifikimet e nevojshme, bazuar në një analizë të nevojave të tregut të punës në nivel vendor dhe rajonal, në bashkëpunim me institucionet e arsimit profesional dhe trajnim dhe punëdhënësit;

3) i paraqet propozime Ministrisë dhe Qendrës për nevojat e kualifikimeve specifike në nivel lokal ose rajonal në arsimin profesional dhe

4) inicion ose mbështet iniciativat e bashkëpunimit ndërmjet institucioneve të arsimit profesional dhe trajnimit dhe punëdhënësve, duke përfshirë iniciativat e arsimit të dyfishtë.

Partnerët socialë në fushën e arsimit profesional dhe trajnimit

Neni 62

Partnerët socialë janë organizata të punëdhënësve dhe sindikatave që përfaqësojnë interesat e punëdhënësve dhe punëtorëve, të cilët në bashkëpunim me organet e administratës shtetërore dhe njësitë e vetëqeverisjes vendore marrin pjesë në reformat, zhvillimin dhe zbatimin e arsimit profesional dhe trajnim.

Kompetenca e odave dhe e partnerëve socialë që përfaqësojnë interesat e punëdhënësve dhe punëtorëve në fushën e arsimit profesional dhe trajnimit

Neni 63

Dhomat dhe organizatat e punëdhënësve që përfaqësojnë interesat e punëdhënësve në fushën e arsimit profesional dhe trajnim kryejnë këto detyra:

1) t'i paraqesë propozime Qendrës për miratimin e planeve mësimore, programeve mësimore dhe programeve të provimeve ekzistuese të reja dhe inovative;

2) t'i paraqesin propozimet Qendrës për hartimin e standardeve të reja të punës dhe të përgatisin në mënyrë të pavarur standardet e punës që ia paraqesin Qendrës për mendim ekspert;

3) mbajnë evidencë të memorandumëve të lidhura ndërmjet institucioneve të arsimit profesional dhe trajnim dhe punëdhënësve për arsimin praktik të dorëzuar nga anëtarët e tyre;

4) paraqet në Ministri raport vjetor për punëdhënësit e verifikuar për kryerjen e arsimit praktik;

5) t'i dorëzojnë Qendrës dhe Ministrisë një listë të anëtarëve/punëdhënësve të tyre që duan të angazhohen në arsim të dyfishtë nga viti i ardhshëm shkollor deri në fund të vitit aktual kalendarik;

6) të krijojë dhe të mbajë një bazë të dhënash (brenda anëtarëve të saj) të punëdhënësve ku arsimit i dyfishtë, mësimi përmes punës, trajnimi praktik, praktika profesionale, mentorët e certifikuar dhe institucionet për arsimin dhe aftësimin profesional me të cilët bashkëpunojnë punëdhënësit dhe e publikojnë atë në faqen e tyre të internetit;

7) të sigurojë kushte dhe të ofrojë mbështetje në krijimin e një partneriteti ndërmjet punëdhënësve dhe shkollave për realizimin e arsimit të dyfishtë;

8) marrin pjesë në krijimin e konkursit për regjistrimin e nxënësve në institucionet e arsimit profesional dhe trajnim duke paraqitur propozime në Ministri;

9) të verifikojë punëdhënësit për zbatimin e arsimit praktik;

10) të përgatisin analiza për nevojat e tregut të punës në nivel vjetor dhe t'i publikojnë në faqet e tyre të internetit;

11) të vendosë marrëdhënie ndërmjet punëdhënësve dhe institucioneve për arsimin profesional dhe trajnim, për realizimin e arsimit praktik dhe

12) kryen punë të tjera të përcaktuara me këtë ligj.

Juridiksioni i sindikatave

Neni 64

Sindikatat i paraqesin propozime Qendrës dhe odave për përmirësimin e kushteve për arsimim praktik të studentëve tek punëdhënësit.

IX. QENDRA PËR ZHVILLIMIN E ARSIMIT PROFESIONAL

Neni 65

(1) Qendra për Zhvillimin e Arsimit Profesional është institucion publik për arsim profesional në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(2) Qendra u krijua nga Qeveria.

(3) Qendra ka statusin e personit juridik dhe është e regjistruar në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(4) Selia e Qendrës është në Shkup.

(5) Qendra ka vulën dhe vulën katrore të saj.

Neni 66

(1) Qendra harmonizon dhe integron interesat publike dhe interesat e partnerëve socialë në arsimin profesional në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(2) Qendra bashkëpunon me institucione dhe organi zata ndërkombëtare në fushën e arsimit profesional.

Kompetencat e Qendrës

Neni 67

Qendra kryen detyrat e mëposhtme:

1) kryen dhe organizon kërkime dhe analiza në drejtim të zhvillimit dhe përmirësimit të arsimit profesional;

2) i propozon ministrit planet mësimore, programet mësimore dhe programet e provimeve për arsimin profesional, në përputhje me këtë ligj;

3) realizon dhe monitoron zbatimin e Strategjive për zhvillimin e arsimit profesional dhe trajnim;

- 4) i propozon ministrit rregullore, norma, strategji, standarde, modele, koncepte dhe dokumente të tjera programore, në përputhje me këtë ligj;
- 5) monitoron fizibilitetin dhe siguron konkurrencën e kompetencave të fituara në tregun ndërkombëtar të punës;
- 6) siguron cilësi në arsimin profesional, në përputhje me ligjin;
- 7) planifikon dhe mbështet zbatimin e arsimit profesional dhe trajnimit në bashkëpunim me partnerët social dhe përgatit dokumente për zhvillimin e partneritetit social;
- 8) realizon trajnime për mësimdhënësit dhe zbatuesit e tjerë të përfshirë në realizimin e arsimit profesional, përveç lëndëve të arsimit të përgjithshëm;
- 9) propozon masa dhe aktivitete për sigurimin e cilësisë në arsimin profesional dhe trajnim në pajtim me ligjin;
- 10) jep rekomandime për zhvillimin e sektorëve të kualifikimit;
- 11) përgatit standardet e profesioneve dhe ua përcjell për mendim komisioneve sektoriale për kualifikime nga Ligji për Kornizën Nacionale të Kualifikimeve;
- 12) jep ekspertizë për standardet e profesioneve të përgatitur nga propozues të tjerë dhe ia përcjell për mendim komisioneve sektoriale për kualifikimet nga Ligji për Kornizën Nacionale të Kualifikimeve;
- 13) mban Regjistrin e standardeve të profesioneve;
- 14) përgatit standardet e kualifikimeve deri në nivelin VB (të pestë B) të KMK dhe ia paraqet për miratim Këshillit të Kornizës Nacionale të Kualifikimeve përmes komisionit sektorial përkatës;
- 15) kryen punë këshillimore profesionale dhe mbikëqyrje profesionale për përmirësimin e cilësisë së punës në institucionet e arsimit profesional dhe trajnim;
- 16) përgatit standardin e përgjithshëm për pajisjet dhe kushtet hapësinore për realizimin e edukimit praktik të studentëve tek punëdhënësi;
- 17) merr pjesë në procedurat e përzgjedhjes së ofruesve të shërbimeve për ngritjen profesionale të mësuesve dhe bashkëpunëtorëve profesional në arsimin profesional dhe trajnim;
- 18) monitoron zbatimin dhe cilësinë e shërbimeve të ofruesve të përzgjedhur të formimit në fushën e arsimit profesional dhe trajnim, me përjashtim të lëndëve të arsimit të përgjithshëm;
- 19) analizon rezultatet e provimeve në përfundim të çdo lloji arsimit profesional dhe trajnim dhe propozon masa e aktivitete për përmirësimin e tyre;
- 20) mund të marrë pjesë në një vlerësim integral të cilësisë së mësimdhënies në shkollat në të cilat zbatohen planet dhe programet për arsim dhe aftësim profesional, në pajtim me Ligjin për Inspektimin Arsimor;
- 21) merr pjesë në përcaktimin e plotësimit të kushteve të institucioneve që kërkojnë akreditim për zbatimin e arsimit profesional dhe trajnim;
- 22) përgatit normat dhe standardet për hapësinën, pajisjet dhe personelin, sipas programeve arsimore për arsimin profesional dhe arsimin praktik, të cilat i përcakton ministri;
- 23) propozon dhe zbaton programe trajnimi për koordinatorët e arsimit praktik pranë punëdhënësit dhe kryen certifikimin e tyre;
- 24) kryen trajnimin e trajnerëve për mentorë të një punëdhënësi dhe kryen certifikimin e tyre;
- 25) harton një program trajnimi për një mentor të një punëdhënësi në bashkëpunim me dhomat, i cili miratohet nga ministri;
- 26) kontrollon realizimin e trajnimeve për mentorët tek një punëdhënësi;
- 27) propozon masa dhe aktivitete për të lidhur ofertën e kualifikimeve me nevojën për trajnim për rikualifikime dhe rikualifikime;
- 28) planifikon dhe zbaton bashkëpunimin ndërkombëtar, krijon dhe është anëtar i rrjeteve dhe organizatave ndërkombëtare dhe merr pjesë në projekte kërkimore vendase dhe ndërkombëtare;
- 29) boton botime dhe materiale profesionale në fushën e arsimit profesional dhe trajnim dhe
- 30) kryen punë të tjera të përcaktuara me ligj.

Neni 68

(1) Qendra mund të organizojë filiale në të cilat njerë zit mund të punësohen ose të caktohen vetëm nga vendi ku ndodhet filiali.

(2) Organizimi i filialeve kryhet në përputhje me Ligjin e Institucioneve.

Menaxhimi dhe udhëheqja e Qendrës

Neni 69

(1) Qendra menaxhohet nga Këshilli Drejtues.

(2) Këshilli Drejtues përbëhet nga nëntë anëtarë, përkatësisht: nga një anëtar nga Ministria, Ministria e Ekonomisë dhe Punës, Bashkësia e Njësive të Vetëqev erisjes Vendore, Odat Ekonomike që plotësojnë kërkesat e nenit 63, pikat 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 dhe 11 të këtij ligji, Oda e Zejtarisë, nga Organizata Përfaqësuese e Punëdhënësve dhe tre anëtarë nga radhët e punëtorëve profesionistë të punësuar në Qendër.

(3) Me rastin e emërimit të anëtarëve të Këshillit Drejtues zbatohet parimi i përfaqësimit adekuat dhe të drejtë të pjesëtarëve të komuniteteve në Republikën e Maqedonisë së Veriut, duke marrë parasysh gjuhët në të cilat zhvillohet mësimi në arsimin e mesëm, pa i shkelur kriteret të përcaktuara me këtë ligj.

(4) Këshilli Drejtues zgjedh një kryetar nga radhët e anëtarëve të tij.

(5) Mandati i anëtarëve të Këshillit Drejtues zgjat katër vjet, me mundësi zgjedhjeje të mëvonshme.

(6) Anëtarët e Këshillit Drejtues i emëron dhe shkarkon Qeveria.

(7) Këshilli Drejtues organizon punën e tij me rregullore të punës.

(8) Këshilli Drejtues punon në seanca që mbahen të paktën një herë në muaj.

(9) Kryetari dhe anëtarët e Këshillit Drejtues kanë të drejtë në pagesë mujore për punën në Bordin drejtues në shumë prej 30% të pagës mesatare neto në vitin paraprak në nivel të Republikës së Maqedonisë së Veriut të publikuar nga shteti. Zyra e Statistikave, nëse një seancë mbahet në muaj.

Anëtar i Këshillit Drejtues

Neni 70

(1) Anëtar i Këshillit Drejtues të Qendrës mund të zgjidhet personi që plotëson kushtet e mëposhtme:

1) të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut,

2) të ketë arsim të lartë me nivel VIA nga KMK, pra të paktën 240 ECTS të fituara ose të përfunduara

VIII shkalla e arsimit dhe

3) të ketë së paku pesë vjet përvojë pune në arsim. Nëse nuk ka të punësuar që ka të paktën pesë vjet përvojë pune në arsim, mund të zgjidhet personi që ka të paktën pesë vjet në institucionet e këtij neni nga vjen.

Puna dhe detyrat e Këshillit Drejtues

Neni 71

(1) Këshilli Drejtues i Qendrës:

1) miraton statutin e Qendrës,

2) miraton programin vjetor të punës dhe raportin e punës së Qendrës dhe ia paraqet Qeverisë,

3) miraton planin financiar vjetor dhe raportin financiar vjetor të Qendrës,

- 4) vendos për kundërshtimet dhe ankesat e punonjësve të Qendrës,
 - 5) miraton akte për të cilat Qendra është kompetente sipas këtij ligji dhe
 - 6) kryen punë të tjera të përcaktuara me ligj dhe statut.
- (2) Pëlqimin për statutin e Qendrës e jep Qeveria.

Drejtori i Qendrës

Neni 72

- (1) Qendra drejtohet nga një drejtor.
- (2) Drejtor i Qendrës mund të zgjidhet personi që i plotëson këto kushte:
 - 1) është shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe përdor në mënyrë aktive gjuhën maqedonase dhe shkrimin e saj cirilik;
 - 2) në momentin e emërimit me aktgjykim të formës së prerë të gjykatës nuk është dënuar me gjobë ose me sanksion kundërvajtës, me ndalim të ushtrimit të profesionit, veprimtarisë ose detyrës;
 - 3) të ketë fituar së paku nivelin VI A nga KMK, së paku 240 kredite ECTS ose të përfunduar shkallën VII/1;
 - 4) të jetë mësues me të paktën pesë vjet përvojë pune në arsimin dhe aftësimin profesional ose të jetë i punësuar për të paktën pesë vjet në një organ të administratës shtetërore në fushën e arsimit;
 - 5) të ketë vërtetim ose certifikatë të dhënies së provimit për njohjen e një prej katër gjuhëve më të përdorura të Bashkimit Evropian (anglisht, frëngjisht, gjermanisht dhe italisht) në nivelin B2 të Kornizës Europiane të Referencës për Gjuhët, të lëshuar nga një ent ose institucion brenda ose jashtë vendit, i regjistruar si ofruar i këtij shërbimi, jo më të vjetër se pesë vjet, me përjashtim të mësimeve të lëndëve gjuhë angleze, frënge, gjermane dhe italiane,
 - 6) të posedojë certifikatë të njohjes së programeve kompjuterike për punë zyre dhe
 - 7) të ketë përgatitur plan dhe program për punën dhe zhvillimin e Qendrës për një periudhë katërvjeçare.
- (3) Mandati i drejtorit të Qendrës zgjat katër vjet, me të drejtë zgjedhjeje të mëvonshme.
- (4) Personit që është zgjedhur drejtor i Qendrës i pezullohet marrëdhënia e punës gjatë ushtrimit të detyrës së drejtorit të Qendrës dhe ka të drejtë që brenda pesë ditëve pas përfundimit të detyrës që ka mbajtur, të kthehet në punë në institucionin ose institucionin ku ai ka punuar më parë për t'u zgjedhur drejtor, në një pozicion të paktën në të njëjtin nivel me nivelin e cilitdo përpara se të zgjidhet drejtor.

Zëvendësdrejtori i Qendrës

Neni 73

- (1) Për zëvendësdrejtor të Qendrës mund të zgjidhet personi i cili i plotëson të njëjtat kushte si drejtori i Qendrës, përveç kushtit nga neni 72 paragrafi (3) paragrafi 7 i këtij ligji.
- (2) Mandati i zëvendësdrejtorit të Qendrës zgjat katër vjet, me të drejtë zgjedhjeje të mëvonshme.
- (3) Zëvendësdrejtori zëvendëson drejtorin në mungesë ose pamundësi të tij me të gjitha kompetencat dhe përgjegjësitë e tij në funksionim dhe kryen detyra të tjera që i janë besuar nga drejtori.
- (4) Personit që është zgjedhur nëndrejtor i Qendrës i pezullohet marrëdhënia e punës gjatë ushtrimit të detyrës së zëvendësdrejtorit të Qendrës dhe ka të drejtë që brenda pesë ditëve nga përfundimi i detyrës që ka mbajtur të kthehet në punë në institucionin ose institucionin ku ka punuar përpara se të zgjidhet drejtor, në një pozicion të paktën në të njëjtin nivel me nivelin e cilitdo përpara se të zgjidhet si drejtor

Procedura e zgjedhjes së drejtorit dhe zëvendësdrejtorit të Qendrës

Neni 74

(1) Drejtori dhe zëvendësdrejtori i Qendrës, me propozim të ministrit, zgjidhen dhe shkarkohen nga Qeveria.

(2) Për zgjedhjen e drejtorit të Qendrës, shpallet shpallje publike në tri gazeta ditore, të cilat botohen në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, nga të cilat njëra nga gazetat botohet në gjuhën që flasin së paku 20% të qytetarëve që flasin gjuhën zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase.

(3) Zëvendësdrejtori i Qendrës zgjidhet në të njëjtën procedurë në të cilën zgjidhet drejtori i Qendrës, në përputhje me këtë ligj.

Puna dhe detyrat e drejtorit të Qendrës

Neni 75

Drejtori i Qendrës:

- 1) organizon dhe menaxhon punën e Qendrës,
- 2) është përgjegjës për ligjshmërinë e punës së Qendrës,
- 3) kujdeset për shpenzimin ligjor të burimeve financiare të Qendrës,
- 4) përfaqëson Qendrën përpara palëve të treta,
- 5) propozon programin vjetor të punës së Qendrës dhe planin financiar vjetor për fondet e nevojshme dhe burimet e tyre,
- 6) përgatit një raport vjetor për zbatimin e programit vjetor të Qendrës dhe ia paraqet atë Këshillit Drejtues të Qendrës,
- 7) propozon dhe zbaton aktet e përgjithshme për organizimin dhe sistemimin e veprimtarisë së Qendrës,
- 8) miraton akte për organizimin e brendshëm dhe sistematizimin e vendeve të punës në Qendër dhe akte të tjera të Qendrës që kanë të bëjnë me marrëdhëniet e punës së punonjësve, miraton plane vjetore për punësimin e të punësuarve, si dhe vendos për të drejtat e punësimit të punonjësve të qendra,
- 9) organizon dhe siguron përgatitjen e drafteve dhe propozimeve të akteve dhe raporteve të përgjithshme të miratuara nga Këshilli Drejtues i Qendrës,
- 10) i propozon akte Këshillit Drejtues të Qendrës,
- 11) siguron transparencë në punën e Qendrës,
- 12) merr pjesë në punën e Këshillit Drejtues të Qendrës, pa të drejtë vote në vendimmarrje,
- 13) ekzekuton vendimet e Këshillit Drejtues të Qendrës dhe
- 14) kryen punë të tjera të përcaktuara me ligj dhe statutin e Qendrës.

Bazat për ndërprerjen e mandatit të drejtorit dhe zëvendësdrejtorit të Qendrës

Neni 76

(1) Mandati i drejtorit të Qendrës përfundon para përfundimit të periudhës për të cilën është zgjedhur, nëse:

- 1) e kërkoi vetë;
- 2) humbi përgjithmonë aftësinë për të kryer detyrat e drejtorit ose
- 3) ka plotësuar kushtet për pension pleqërie.

(2) Drejtori i Qendrës shkarkohet para përfundimit të mandatit, nëse:

- 1) i është ndaluar kryerja e një profesioni, veprimtarie ose detyre,
- 2) me vendim të formës së prerë të gjykatës, ai u dënua me më shumë se gjashtë muaj burg,

3) Qendrës i është shkaktuar dëm për faj të tij ose

4) lejojnë disbursimin e fondeve që nuk janë përcaktuar në planin vjetor financiar të Qendrës.

(3) Arsyet për përfundimin e mandatit të drejtorit para skadimit të periudhës për të cilën ai është zgjedhur nga

Paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni i referohen edhe përfundimit të mandatit para përfundimit të periudhës për të cilën është zgjedhur zëvendës-drejtori i Qendrës.

Ushtruesi i detyrës së drejtorit

Neni 77

(1) Në rastet nga neni 76 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji, në pritje të zgjedhjes së drejtorit të Qendrës, Qeveria e emëron ushtruesin e detyrës së drejtorit.

(2) Ushtruesi i detyrës e kryen punën deri në emërimin e drejtorit të ri, por jo më gjatë se gjashtë muaj nga dita e emërimit të tij.

(3) I njëjti person mund të emërohet ushtrues detyre i drejtorit maksimumi dy herë radhazi.

Të punësuarit në Qendër

Neni 78

(1) Punonjësit e Drejtorisë, të cilët kryejnë punë të natyrës administrative, kanë statusin e nëpunësve administrativ. Dispozitat e Ligjit të Nënepunësve Administrativë zbatohen për klasifikimin, punësimin, avancimin, ngritjen dhe aftësimin profesional, matjen e efektit dhe çështjet tjera që kanë të bëjnë me marrëdhëniet e punës së zyrtarëve administrativë në Qendër.

(2) Punonjësit e Qendrës të cilët kryejnë punë ndihmëse dhe teknike kanë statusin e personelit ndihmës-teknik dhe për ta zbatohen dispozitat e Ligjit të Punësuarve në Sektorin Publik dhe rregulloret e përgjithshme në fushën e marrëdhënieve të punës.

(3) Për kryerjen e punëve profesionale nga kompe tencat e Qendrës, të përcaktuara në nenin 66 të këtij ligji, Qendra mund të sistemojë vendet e punës për ofruesit e shërbimeve publike në fushën e arsimit dhe shkencës, si dhe me dispozitat e Ligjit për të punësuarit publikë. zbatohen për to dhe rregulloret e përgjithshme në fushën e marrëdhënieve të punës.

(4) Vendet e punës së ofruesve të shërbimeve publike janë sistemuar me qëllim të ofrimit të mbështetjes së vazhdueshme dhe të përshtatshme profesionale dhe këshillimore për institucionet e arsimit profesional dhe trajnim, mësuesve, punëdhënësve dhe mbështetjes së modelit të dyfishtë të arsimit profesional duke kryer këto detyra profesionale:

1) organizimi i hulumtimeve dhe analizave për zhvillimin e arsimit profesional dhe trajnimit ;

2) organizimi dhe realizimi i aktiviteteve trajnuese për mësimdhënësit e lëndëve profesionale dhe ekzekutorët e tjerë të përfshirë në zbatimin e arsimit profesional;

3) kryerja e punës profesionale këshillimore dhe mbikëqyrja profesionale për përmirësimin e cilësisë në institucionet e arsimit profesional dhe trajnimit ;

4) zhvillimin, vendosjen dhe monitorimin e partneritetit dhe bashkëpunimit strategjik dhe social me autoritetet shtetërore dhe institucionet publike;

5) Krijimin dhe zhvillimin e bashkëpunimit ndërkombëtar dhe pjesëmarrjen në realizimin e projekteve ndërkombëtare;

6) duke mundësuar mbështetjen për zbatimin e arsimit profesional dhe trajnimit ;

7) pjesëmarrja në përgatitjen e planeve mësimore, programeve mësimore dhe programeve të provimeve;

8) dhënie e këshillave profesionale institucioneve për zhvillimin e planeve zhvillimore dhe

9) duke mundësuar mbështetje dhe pjesëmarrje në çështje të tjera në kompetencë të Qendrës.

Ofruesit e shërbimeve publike

Neni 79

(1) Në përputhje me përgjegjësinë, objektivat, llojin dhe kompleksitetin e punës dhe detyrave në vendin e punës, vendet e punës së ofruesve të shërbimeve publike nga neni 78 paragrafi (3) i këtij ligji klasifikohen në dy kategori, përkatësisht:

- kategoria A - ofruesit e menaxhimit të shërbimeve publike dhe
- kategoria B – ofruesit profesionistë të shërbimeve publike.

(2) Në kuadër të kategorisë A, nga paragrafi (1) alineja 1 e këtij neni, përcaktohen këto nivele të punës të ofruesve udhëheqës të shërbimeve publike:

- shefi i shërbimit të nivelit A1 dhe
- koordinator i departamentit të nivelit A2.

(3) Në kuadër të kategorisë B, nga paragrafi (1) alineja 2 e këtij neni, përcaktohen këto nivele të punës të ofruesve të shërbimeve publike profesionale:

- këshilltar i nivelit B1 për arsim profesional – bashkëpunëtor i pavarur profesional dhe
- niveli B2 bashkëpunëtor i ri për arsim profesional - bashkëpunëtor profesional.

(4) Për të plotësuar pozitat e ofruesve të shërbimeve publike në Qendër, kandidati duhet të plotësojë këto kushte të përgjithshme:

- të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut,
- të jetë i moshës madhore,
- të ketë aftësi të përgjithshme shëndetësore për vendin e punës dhe
- me vendim të plotfuqishëm gjyqësor, të mos i jetë shqiptuar dënim ndalim i ushtrimit të profesionit, veprimtarisë ose detyrës.

(5) Përveç kushteve të përgjithshme nga paragrafi (4) i këtij neni, ofruesit e shërbimeve publike duhet t'i plotësojnë edhe kushtet e veçanta të përcaktuara me aktin për sistematizimin e Qendrës.

Punësimi i ofruesve të shërbimeve publike

Neni 80

(1) Drejtori i Qendrës merr vendim për nevojën e punësimit të ofruesve të shërbimeve publike, për plotësimin e një vendi të lirë në Qendër, pasi paraprakisht ka marrë njoftim me shkrim për burimet e siguruara financiare nga Ministria.

(2) Me vendimin nga paragrafi (1) i këtij neni, përcaktohet nëse konkursi në Qendër plotësohet përmes punësimit të një personi përmes shpalljes së konkursit publik, shpalljes së konkursit të brendshëm dhe lëvizshmërisë përmes vendosjes apo rekrutimit në përputhje me dispozitat e Ligjit të të Punësuarive në Sektorin Publik dhe Ligjit e Buxheteve.

(3) Në Qendër nevoja për ofrues të shërbimeve publike sigurohet me publikimin e një njoftimi publik në së paku dy gazeta ditore, nga të cilat së paku njëra nga gazetat e botuara në gjuhën maqedonase dhe në gazetat e botuara në gjuhën që flet së paku. 20% e qytetarëve që flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase, dhe shpallja zgjat së paku tetë ditë pune dhe publikohet në tabelën e shpalljeve dhe në ueb faqen e Qendrës.

(4) Me përjashtim të paragrafit (3) të këtij neni, pozita në Qendër mund të plotësohet me lidhjen e kontratës së punës me afat të caktuar në pajtim me Ligjin për të punësuarit në sektorin publik.

(5) Në rastet kur plotësimi i një vendi vakant bëhet nëpërmjet publikimit të një konkursi të brendshëm, ai publikohet në tabelën e shpalljeve të Qendrës dhe në faqen e internetit të Qendrës.

(6) Procedura e promovimit synon t'u mundësojë ofruesve të shërbimeve publike të avancojnë karrierën e tyre.

(7) Procedura e promovimit mund të fillojë pasi të jetë marrë njoftimi për mjetet e siguruar financiare.

(8) Shpallja nga paragrafi (5) i këtij neni përmban të dhëna për vendin e punës që duhet të plotësohet dhe për kushtet e nevojshme që duhet të plotësojë ofruesi i shërbimeve publike në pajtim me këtë ligj dhe aktin për organizimin e brendshëm dhe sistematizimin e qendrës. vendet e punës dhe afati për raportimin e shpalljes së brendshme, i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se tri ditë pune nga dita e publikimit të tij.

(9) Për shpalljen e brendshme mund të aplikojë një ofrues i shërbimit publik i punësuar në Qendër, i cili plotëson kushtet e përgjithshme dhe të veçanta të përcaktuara për nivelin përkatës në këtë ligj dhe në aktin për sistemimin e vendeve të punës në Qendër, si dhe:

- të jetë vlerësuar me "4" ose "5" gjatë vlerësimit të fundit,
- të ketë kaluar të paktën dy vjet në punën aktuale dhe
- të mos i jetë shqiptuar masë disiplinore në vitin e fundit përpara publikimit të konkursit të brendshëm.

(10) Kandidatët aplikojnë për shpalljen e brendshme duke paraqitur një aplikim të plotësuar dhe dëshmi të të dhënave që përmban aplikacioni dhe e dorëzojnë nëpërmjet arkivit pranë njësisë organizative për menaxhimin e burimeve njerëzore ose përgjegjësit për menaxhimin e burimeve njerëzore.

(11) Afati i regjistrimit zgjat tetë ditë pune nga dita e publikimit të shpalljes së brendshme.

(12) Drejtori i Qendrës themelon një komision përzgjedhës për ngritje në detyrë, i përbërë nga tre anëtarë, dy prej të cilëve kanë titull të njëjtë ose më të lartë si ofruesi i shërbimit publik për të cilin publikohet shpallja e brendshme, dhe një punonjës nga njësisia organizative për menaxhimin e burimeve njerëzore. ose personi që kryen detyrat e menaxhimit të burimeve njerëzore nëse nuk ka njësi organizative. Kryetari i komisionit është nga kategoria e menaxherit të ofruesit të shërbimeve publike në Qendër. Nëse nuk ka person drejtues, atëherë kryetari i komisionit është një punonjës me titull më të lartë se ofruesi i shërbimit publik për të cilin është publikuar shpallja e brendshme.

(13) Procedura pas shpalljes së brendshme përbëhet nga dy faza: seleksionimi administrativ, i cili konsiston në kontrollimin e të dhënave të futura në aplikim dhe dëshmime të bashkangjitura në aplikim dhe një intervistë.

(14) Për kandidatët që gjatë përzgjedhjes administrative do të konstatohen se nuk i plotësojnë kushtet e përcaktuara në konkursin e brendshëm, do të përfundojë procedura e përzgjedhjes.

(15) Për pjesën tjetër të kandidatëve, brenda pesë ditëve pune pas përfundimit të përzgjedhjes administrative, komisioni zhvillon intervistën.

(16) Pas përfundimit të përzgjedhjes administrative dhe intervistës, komisioni harton listën e renditjes dhe i propozon drejtorit kandidatin e renditur të parë.

(17) Në afat prej tri ditësh pune nga pranimi i propozimit nga paragrafi (16) i këtij neni, drejtori është i obliguar të marrë vendim për përzgjedhjen.

(18) Vendimi i përzgjedhjes u dërgohet kandidatëve dhe publikohet në faqen e internetit të Qendrës.

(19) Drejtori mund të marrë vendim për mos kryerjen e zgjedhjeve dhe në të është i obliguar të tregojë arsyet e bërjes së saj.

(20) Kundër vendimit për zgjedhjen ose mos zgjedhjen e ofruesit të shërbimit publik, kandidati i pakënaqur mund të paraqesë ankesë pranë Komisionit Shtetëror për vendimmarrje në procedurë administrative dhe në procedurën e punësimit të shkallës së dytë, brenda tetë ditëve nga dita e pranimi. të vendimit për përzgjedhje, pra nga dita e publikimit në faqen e internetit ose në tabelën e shpalljeve të vendimit për të mos bërë përzgjedhje.

(21) Kur drejtori punëson me shpallje publike ofrues të shërbimeve publike, ai është i detyruar të deklarojë në shpalljen publike kushtet e nevojshme për kryerjen e punës, fillimin dhe mbarimin e orarit të punës ditore dhe javore, orarin e orarit të punës dhe shumën monetare. të pagës bazë për pozicionin për të cilin kërkohet ofrues i shërbimit publik dhe afati i aplikimit, i cili nuk duhet të jetë më i shkurtër se tre ditë pune.

Drejtori themelon një komision për përzgjedhjen e punësimit, i cili përbëhet nga një kryetar dhe dy anëtarë nga radhët e punonjësve të ofruesve të shërbimeve publike dhe zëvendësit e tyre.

(22) Komisioni i përzgjedhjes së punësimit përbëhet nga një ofrues i shërbimit publik udhëheqës dhe dy ofrues të shërbimeve publike, njëri prej të cilëve ka titull të njëjtë ose më të lartë si ofruesi i shërbimit publik për të cilin është publikuar shpallja publike dhe një anëtar i komisionit është punonjës në organizatë. njësia për menaxhimin e burimeve njerëzore ose personi që kryen detyrat e menaxhimit të burimeve njerëzore nëse nuk ka njësi organizative.

(23) Procedura pas shpalljes publike përbëhet nga dy faza: seleksionimi administrativ, i cili konsiston në kontrollimin e të dhënave të futura në aplikim dhe dëshmime të bashkangjitura në aplikim dhe një intervistë.

(24) Për kandidatët që gjatë përzgjedhjes administrative do të konstatohen se nuk i plotësojnë kushtet e përcaktuara në konkursin publik, do të përfundojë procedura e përzgjedhjes. Për pjesën tjetër të kandidatëve, brenda pesë ditëve nga përfundimi i përzgjedhjes administrative, komisioni zhvillon intervistën.

(25) Pas përfundimit të përzgjedhjes administrative dhe intervistës, komisioni harton listën e renditjes që ia paraqet drejtorit brenda pesë ditëve dhe i propozon drejtorit kandidatin e renditur të parë.

(26) Me rastin e hartimit të renditjes, komisioni përzgjedhës zbaton dispozitat e Ligjit për të punësuarit në sektorin publik për punësimin e kandidatëve duke zbatuar parimin e përfaqësimit adekuat dhe të drejtë të pjesëtarëve të komuniteteve në përputhje me planin vjetor të Qendrës.

(27) Drejtori merr vendim për përzgjedhjen ose mos përzgjedhjen e kandidatit, brenda tetë ditëve pas marrjes së listës së renditjes nga komisioni përzgjedhës, e cila publikohet në tabelën e shpalljeve dhe në faqen e Qendrës.

(28) Vendimi për përzgjedhjen ose mos përzgjedhjen e kandidatëve u dërgohet kandidatëve që kanë kaluar përzgjedhjen administrative.

(29) Kandidatët e pakënaqur kundër vendimit mund të paraqesin ankesë në Komisionin Shtetëror për vendimmarrje në procedurën administrative dhe në procedurën e punësimit të shkallës së dytë.

(30) Pas përfundimit të vendimit për përzgjedhjen e kandidatit, drejtori lidh kontratën e punës me kandidatin e përzgjedhur.

Paga e ofruesve të shërbimeve publike

Neni 81

(1) Paga e ofruesve të shërbimeve publike nga neni 78 paragrafi (3) i këtij ligji përbëhet nga këto përbërës:

- komponenti themelor dhe
- komponenti i jashtëzakonshëm

(2) Komponentin themelor të rrogës e përbëjnë:

- rroga minimale,
- pjesa e rrogës për shkallën e arsimit,
- pjesa e rrogës për nivel dhe
- pjesa e rrogës për stazh.

(3) Rroga minimale është ajo të cilën ministri i Punës dhe Politikës Sociale, e boton në Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut në pajtim me ligj.

(4) (3) Pjesa e rrogës për nivelin e arsimit që është minimumi ligjor për nivelin përkatës të vendit të punës vlerësohet si më poshtë:

- Niveli i kualifikimeve VI A, 240 kredite sipas SETK, ose të mbaruar shkallën VII/1-56 pikë dhe

- Niveli i kualifikimeve VI B ose 180 kredite sipas SETK- 31 pikë.

(5) Pjesa e pagës për nivelin në të cilin është caktuar ofruesi i shërbimit publik vlerësohet si më poshtë:

- niveli A1 – 323 pikë;

- niveli A2 – 172 pikë;

- niveli B1 – 106 pikë dhe

- niveli B2 – 25 pikë.

(6) Pjesa e rrogës për stazhin e punës të nëpunësit administrativ vlerësohet në shumë prej 0,5% nga shuma e rrogës minimale, pjesa e rrogës për shkallë të arsimit dhe pjesa e rrogës për nivel, për çdo vit të përfunduar të stazhit të punës, kurse më së shumti deri 20%.

(7) Vlera e pikës për llogaritjen e pagave të ofruesve të shërbimeve publike nga neni 78 paragrafi

(3) i këtij ligji, përcaktohet çdo vit me vendim të Qeverisë me propozim të ministrit, i cili miratohet në afat prej dhjetë ditësh nga dita e miratimit të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut, në kuadër të buxhetit të planifikuar të Qendrës.

(8) Vlera e pikës nga paragrafi (7) i këtij neni nuk mund të jetë më e ulët se vlera e pikës për llogaritjen e pagave të nëpunësve civilë, e cila përcaktohet çdo vit me vendim të Qeverisë.

Shtesat në paga

Neni 82

(1) Ofruesi i shërbimeve publike nga neni 78 paragrafi (3) i këtij ligji ka të drejtë në shtesë në pagë për:

- punë gjatë pushimit javor,

- punë gjatë pushimeve të përcaktuara me ligj dhe

- punë më gjatë se orari i plotë.

(2) Nëpunësi administrativ që është angazhuar për të punuar në përputhje me kushtet e paragrafit (1) të nënparagrafëve 1, 2 dhe 3 të këtij neni, ka të drejtë për sa më shumë orë të lira, gjegjësisht ditë, po aq sa ka qenë i angazhuar për punë jashtë orarit të rregullt të punës.

(3) Nëpunësi administrativ do të përdorë orët e lira, ditët vijuese të muajit aktual deri në fund të muajit pasardhës, pas muajit në të cilin është angazhuar.

(4) Nëse nëpunësit administrativë nuk i sigurohet përdorimi i orëve të lira, pra ditë në përputhje me paragrafin (3) të këtij neni, do të paguhet një shtesë rroge në rrogë në masën 35%, të shumës së rrogës bazë, të llogaritur në orë.

(5) Nuk përjashtohen shtesat në paga nga paragrafi (1) i këtij neni.

(6) Ofruesi i shërbimeve publike nga neni 78 paragrafi (3) të këtij ligji ka të drejtë në kompensim të pagës dhe kompensim tjetër në pajtim me këtë ligj dhe rregulloret e përgjithshme për marrëdhëniet e punës, përkatësisht për:

- udhëtime, mëditje dhe shpenzime të tjera për udhëtime pune jashtë vendit,

- shpenzimet për udhëtime pune në vend,

- kostot e jetesës jashtë familjes,

- shpenzimet e shpërnguljes

- shpenzimet për punën në terren -,

- shpenzimet e varrimit në rast të vdekjes së një ofruesi të shërbimeve publike ose një anëtar i familjes së tij të ngushtë (bashkëshorti dhe fëmijët e lindur në martesë ose jashtë martesë, njerkat, fëmijët e birësuar dhe fëmijët në ngarkim),

- dëmi në rast fatkeqësish natyrore -

- kostoja e sëmundjes për më shumë se gjashtë muaj për ofruesin e shërbimeve publike.

(7) Kompensimi i dëmit nga paragrafi 1 të këtij neni, paguhet nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Financimi i punës së Qendrës

Neni 83

Mjetet për realizimin e veprimtarisë së Qendrës siguro hen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe nga të hyrat vetanake nga shërbimet e kryera, si dhe nga amanetet, dhuratat dhe donacionet

X. MBIKËQYRJA

Neni 84

(1) Mbikëqyrjen mbi zbatimin e dispozitave të këtij ligji dhe të rregulloreve të nxjerra në bazë të këtij ligji e kryen Ministria.

(2) Mbikëqyrja inspektuese dhe mbikëqyrja e cilësisë së punës së institucioneve të arsimit profesional dhe trajnimit kryhet nga Inspektorati Shtetëror Arsimor.

(3) Mbikëqyrjen profesionale mbi punën e institucioneve të arsimit profesional dhe trajnimit dhe punëdhënësve e kryen Qendra në fushën e lëndëve profesionale dhe arsimit praktik.

(4) Mënyra e kryerjes së mbikëqyrjes profesionale nga paragrafi (3) i këtij neni, me propozim të Qendrës, e përcakton ministri.

XI. DISPOZITA KUNDËRVAJTËSE

Neni 85

(1) Gjobë në shumë prej 100 deri në 150 euro në denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje punëdhënësit nëse:

1) ka paraqitur të dhëna të pasakta për nevojat e iniciativës nga neni 16 i këtij ligji;

2) të fillojë me zbatimin e mësimit praktik pa lidhur marrëveshje me institucionin për arsim dhe aftësim profesional dhe me studentin për realizimin e mësimit praktik (neni 23 paragrafi (1) i këtij ligji);

3) nëse është dakorduar dhe nuk ofron kompensim për studentin në pajtim me nenin 21 paragrafi (2) pika 7 të këtij ligji, përkatësisht për arsim të dyfishtë në pajtim me nenin 21 paragrafi (1) të këtij ligji;

4) organizon mësimin praktik pa u verifikuar (neni 27 paragrafi (4) i këtij ligji).

(2) Për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni, me gjobë prej 50 deri në 100 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet edhe personi përgjegjës te punëdhënësi.

(3) Gjobë në shumë prej 100 deri në 150 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje të institucionit, nëse:

1) nuk ka ofruar trajnime për shëndetin dhe sigurinë në punë për studentët përpara fillimit realizimi i mësimit praktik te punëdhënësi (neni 22 paragrafi (2) pika 1) të këtij ligji);

2) nuk organizon sigurimin e studentëve për të gjithë periudhën e kaluar në institucion dhe periudhën e kaluar në arsimin praktik te punëdhënësi (neni 22 paragrafi (2) pika 3 të këtij ligji);

3) nuk mirëmban dhe aktualisht redakton bazën e të dhënave të kontratave të lidhura për arsim praktik me punëdhënësin dhe studentin, (neni 22 paragrafi (2) pika 7) të këtij ligji.

4) ka lëshuar dokument publik për arsimin e përfunduar pas të mesëm në kundërshtim me nenin 53 të këtij ligji.

(4) Me gjobë në shumë prej 50 deri në 100 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet edhe personi përgjegjës në institucionin për kundërvajtje nga paragrafi (3) i këtij neni.

(5) Gjobë në shumë prej 100 deri në 150 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet organizatorit të trajnimit për mentorë nga neni 25 i këtij ligji, nëse organizon trajnim në kundërshtim me rregullat e përcaktuara me nenin 25 të këtij ligji.

(6) Gjobë në shumë prej 50 deri në 150 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet personit përgjegjës te organizatori i trajnimit për mentor për kundërvajtje nga paragrafi (5) i këtij neni.

(7) Gjoha në shumë prej 100 deri në 150 euro në denarë do të shqiptohet për kundërvajtje të Odës nëse:

1) verifikoi punëdhënësin për organizimin e mësimit praktik në kundërshtim me nenin 27 paragrafët (1), (2) dhe (3) të këtij ligji;

2) mban Regjistrin për verifikimin e punëdhënësve për arsimin praktik në kundërshtim me nenin 27 paragrafët (5) dhe (6) të këtij ligji;

3) nuk e ka publikuar në faqen e saj të internetit evidencën e punëdhënësve të verifikuar në kundërshtim me nenin 27 paragrafi (8) të këtij ligji.

(8) Gjobë në shumë prej 50 deri në 100 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (7) i këtij neni, personit përgjegjës në dhomë.

Neni 86

(1) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenin 85 të këtij ligji, inspektori shtetëror arsimor është i obliguar që kryesit të kundërvajtjes t'i lëshojë urdhër pagesë për kundërvajtje në pajtim me Ligjin e Kundërvajtjeve.

(2) Nëse kryesi e merr urdhër pagesën penale, duhet ta nënshkruajë atë. Pranimi i urdhër pagesës penale nga kryesi i veprës shënohet në procesverbal.

(3) Në procesverbalin nga paragrafi (2) i këtij neni, përcaktohet mënyra se si do të mënjanoohen pasojat e dëmshme të veprës penale, si dhe mënyra e tejkalimit të pasojave të veprës së kryer.

(4) Kur personi juridik paraqitet si kryes i kundërvajtjes, procesverbali dhe urdhër pagesa e kundërvajtjes nënshkruhen nga personi përgjegjës në personin juridik ose personi i autorizuar prej tij.

(5) Inspektori shtetëror arsimor është i detyruar të mbajë evidencë për urdhër pagesat e lëshuara penale dhe rezultatit e procedurës së inicuar. (6) Në evidencën nga paragrafi (5) i këtij neni mblidhen, përpunohen dhe ruhen këto të dhëna: emri dhe mbiemri, përkatësisht emërtimi i kryerësit të kundërvajtjes, vendba nimi, përkatësisht vendqëndrimi, selia, lloj i kundërvajtjes, numër i urdhër pagesës për kundërvajtje e cilat i lëshohet dhe rezultati i procedurës.

(7) Të dhënat personale nga paragrafi (6) i këtij neni mbahen pesë vjet nga dita e regjistrimit në evidencë, në pajtim me rregulloret nga fusha e mbrojtjes së të dhënave personale.

(8) Forma dhe përmbajtja e urdhër pagesës me vonesë përcaktohet nga ministri.

Neni 87

(1) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenin 85 të këtij ligji, procedura për kundërvajtje zhvillohet dhe sanksionet kundërvajtëse i shqipton gjykata kompetente.

(2) Kryesi i veprës është i detyruar, përveç dënimit me gjobë, t'i largojë parregullsitë nga vepra e kryer.

XII. DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 88

(1) Me hyrjen në fuqi të këtij ligji, Qendra e Arsimit Profesional dhe Trajnimit vazhdon të punojë si Qendër për Zhvillimin e Arsimit Profesional, në përputhje me këtë ligj.

(2) Qendra për Arsim Profesional dhe Trajnim brenda tre muajve nga data e hyrjes në fuqi të këtij ligji do të harmonizojë punën dhe aktet e përgjithshme me këtë ligj.

(3) Brenda një muaji nga data e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të zgjidhen drejtori dhe zëvendës drejtori i Qendrës së Arsimit Profesional dhe Trajnimit, në përputhje me këtë ligj.

(4) Drejtori dhe zëvendës drejtori aktual i Qendrës së Arsimit Profesional dhe Trajnimit do të vazhdojnë të kryejnë detyrën deri në zgjedhjen e drejtorit dhe zëvendës drejtorit të ri, në përputhje me këtë ligj.

(5) Brenda një muaji nga hyrja në fuqi e këtij ligji, do të zgjidhet kryetar dhe do të emërohen anëtarët e Këshillit Drejtues të Qendrës për Zhvillimin e Arsimit Profesional, në përputhje me këtë ligj.

(6) Kryetari aktual dhe anëtarët e Këshillit Drejtues të Qendrës së Arsimit Profesional dhe Trajnim do të vazhdojnë të kryejnë detyrën deri në zgjedhjen e kryetarit të ri dhe anëtarëve të Këshillit Drejtues, në përputhje me këtë ligj.

(7) Brenda gjashtë muajve nga data e hyrjes në fuqi të këtij ligji, të punësuarit, mjetet, pronat, pajisjet, inventarin dhe dokumentacionin nga Qendra e Arsimit Profesional dhe Trajnimit i merr Qendra e Zhvillimit të Arsimit Profesional.

Neni 89

(1) Brenda një muaji nga data e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të themelohet Këshilli për Arsimin Profesional dhe Trajnim, në përputhje me këtë ligj.

(2) Kryetari aktual dhe anëtarët e Këshillit për Arsim Profesional dhe Trajnim do të vazhdojnë të kryejnë detyrën deri në zgjedhjen e kryetarit të ri dhe anëtarëve të Këshillit të Arsimit Profesional dhe Trajnimit, në pajtim me këtë ligj.

Neni 90

Institucionet në të cilat realizohen arsimimi dhe aftësimi profesional, brenda 12 muajve nga data e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të harmonizojnë organizimin, punën, statutet dhe aktet e tjera të përgjithshme, me dispozitat e këtij ligji.

Neni 91

(1) Qendra Shtetërore Rajonale e Arsimit Profesional dhe Trajnimit, e themeluar me hyrjen në fuqi të këtij ligji, do t'i harmonizojë aktet e saj të përgjithshme me dispozitat e këtij ligji, në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

(2) Drejtori i Qendrës Shtetërore Rajonale të Arsimit Profesional dhe Trajnimit, i emëruar deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, vazhdon t'i kryejë detyrat e përcaktuara me këtë ligj, deri në skadimin e kohës për të cilën është zgjedhur.

(3) Qendra Rajonale Shtetërore e Arsimit Profesional dhe e Trajnimit do të zgjedhë organin drejtues në pajtim me këtë ligj, brenda gjashtë muajve nga data e hyrjes në fuqi të këtij ligji. Organi drejtues ekzistues i Qendrës Shtetërore Rajonale të Arsimit Profesional dhe të Trajnimit vazhdon të kryejë punën e tij deri në zgjedhjen e organit të ri drejtues, në përputhje me këtë ligj, deri në skadimin e kohës për të cilën është zgjedhur.

(4) Procedurat e përzgjedhjes së drejtorit të qendrës shtetërore rajonale për arsim dhe aftësim profesional, të filluar deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të përfundojnë në pajtim me Ligjin e Arsimit Profesional dhe të Trajnimit („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë“ nr.

71/ 06, 117/08, 148/09, 17/11, 24/13, 137/13, 41/14, 145/15, 55/16 dhe 64/18 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut“ nr. 275/19) dhe Ligjit të Arsimit të Mesëm (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/ 12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16, 67/17 dhe 64/18 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut“ nr. 20).

Neni 92

(1) Dispozitat e nenit 6, paragrafët (1) dhe (3) të këtij ligji, të cilat i referohen ekipit shkollor gjithëpërfshirës, do të fillojnë të zbatohen vitin vijues shkollor pas hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 93

Aktet nënligjore të përcaktuara me këtë ligj do të miratohen brenda një viti nga data e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 94

(1) Procedurat e filluara për verifikimin e punëdhënësve për realizimin e trajnimit praktik dhe për verifikimin e institucioneve për arsimin pas të mesëm deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të përfundojnë në pajtim me Ligjin e Arsimit Profesional dhe të Trajnimit („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë“ nr. 71/06, 117/08, 148/09, 17/11, 24/13, 137/13, 41/14, 145/15, 55/16 dhe 64/18 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut“ nr. 275/19).

(2) Verifikimet e punëdhënësve për realizimin e trajnimeve praktike dhe verifikimet e institucioneve për arsimin pas të mesëm të kryera në pajtim me Ligjin për arsim dhe aftësim profesional („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë“ nr. 71/06, 117/ 08, 148/09, 17/ 11, 24/13, 137/13, 41/14, 145/15, 55/16 dhe 64/18 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut“ nr. 275/19), vazhdojnë të vlejnjë deri në skadimin e afatit të përcaktuar në aktin për verifikim.

(3) Procedurat e filluara për punësimin dhe avancimin e të punësuarve në Qendrën e Arsimit Profesional dhe të Trajnimit, deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, përfundojnë si procedura për punësimin dhe avancimin e punëtorëve në Qendrën për Zhvillimin e Arsimit Profesional dhe të Trajnimit, në përputhje me këtë ligj.

Neni 95

Me hyrjen në fuqi të këtij ligji, Ligji i Arsimit Profesional dhe i Trajnimit („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë“ nr. 71/06, 117/08, 148/09, 17/11, 24/13, 137/13, 41/14, 145/15, 55/16 dhe 64/18 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut“ nr. 275/19).

Neni 96

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e publikimit në „Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut“.